BDDK

BANKACILIK
DÜZENLEME VE DENETLEME
KURUMU

SAYI: 2012/3 HAZİRAN 2012

TÜRK BANKACILIK SEKTÖRÜ GENEL GÖRÜNÜMÜ

6 Ağustos 2012

BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU

TÜRK BANKACILIK SEKTÖRÜ GENEL GÖRÜNÜMÜ

(Haziran 2012)

İÇİNDEKİLER

1. Yönetici Özeti 5
2. Personel ve Şube Sayısı 8
3. Aktif/Pasif Gelişimi 11
   a) Krediler 16
   b) Takipteki Alacaklar 22
   c) Menkul Değerler Portföyü 26
   d) Mevduat 30
   e) Yurtdışı Bankalara Borçlar 36
   f) Özkaynaklar ve Sermaye Yeterliliği 40
4. Kârlılık 44

TABLOLAR

Tablo 1: Sektörün Personel Sayısının Banka Grupları Bazında Dağılımı (Kişi) 9
Tablo 2: Sektörün Şube Sayısının Banka Grupları Bazında Dağılımı (Adet) 10
Tablo 3: Seçilmiş Bilanço Kalemleri 11
Tablo 4: Banka Grupları Bazında Toplam Aktiflerin Gelişimi 15
Tablo 5: Seçilmiş Rasyolar (%) 15
Tablo 6: Banka Grupları Bazında Kredilerin Gelişimi 17
Tablo 7: Türleri İtibarıyla Krediler 18
Tablo 8: Kredi Türleri ve Banka Grupları İtibarıyla Kredilerin Gelişimi 21
Tablo 9: Kredi Türleri İtibarıyla Banka Gruplarının Payları 21
Tablo 10: Menkul Değerlerin Gelişimi 26
Tablo 11: Emanet Kıymetlerin ve Menkul Değerlerin Gelişimi 29
Tablo 12:Banka Grupları İtibarıyla Mevduatın Gelişimi 31
Tablo 13:Mevduatın Vade Dağılımı (%) 33
Tablo 14:Aylar İtibarıyla Kıymetli Maden Depo Hesaplarının Gelişimi 34
Tablo 15: Yurt Dışı Şubeler Nezdinde Toplanan Mevduat 35
Tablo 16:Yurtdışı Bankalardan Sağlanan Fonların Gelişimi 36
Tablo 17: Yurtdışı Bankalardan Temin Edilen Fonların Ülkelere Göre Dağılımı 39
Tablo 18: Özkaynak Unsurlarının Gelişimi 41
Tablo 19: SYR Bileşenleri 42
Tablo 20: Banka Grupları Bazında Sermaye Yeterliliği Rasyosu 43
Tablo 21: Bankacılık Sektörü Karşılaştırmalı Gelir Tablosu 44
Tablo 22: Banka Grupları İtibarıyla Net Dönem Karı (milyon TL), Özkaynak ve Aktif Karlılığı (%) 54

GRAFİKLER

Grafik 1: Personel ve Şube Sayısının Gelişimi 8
Grafik 2: Krediler ve Mevduat Yıllık Artış Oranları 12
Grafik 3: Toplam Kredilerin Gelişimi 16
Grafik 4: Kredilerin Türleri İtibarıyla Dağılımı 17
Grafik 5: Kur Etkisinden Arındırılmış Yıllık Kredi Değişimleri 18
Grafik 6: Türleri İtibarıyla Bireysel Kredilerin Yıllık Artış Oranları 19
Grafik 7: Haftalar İtibarıyla Kullandırılan Kredilerin Ağırlıklı Ortalama Faiz Oranları 20
Grafik 8: Takipteki Alacakların Gelişimi 23
Grafik 9: Takipteki Alacak Hareketleri 23
Grafik 10: Takibe İntikal/ Canlı Krediler ve Takipten Tahsilat/ Takipteki Alacaklar 24
Grafik 11: Takibe Dönüşüm Oranının Gelişimi 25
Grafik 12: Menkul Değerlerin Yıllık Gelişimleri 27
Grafik 13: Menkul Değerlerin Portföy Dağılımı 27
Grafik 14: Kamu Borç Stoku ve MDC Gelişimi 27
Grafik 15: Banka Gruplarına Göre Menkul Değerler 28
Grafik 16: Menkul Değerlerin Kullanımına Göre Dağılımı 28
Grafik 17: Emanet Kıymetlerin Yerleşiklere Göre Dağılım Payı (%) 29
Grafik 18: Çeyrek Dönemler İtibarıyla Toplam Mevduatın Gelişimi 30
Grafik 19:Çeyrek Dönemler İtibarıyla TP ve YP Mevduatın Gelişimi 31
Grafik 20:Mevduatın Türleri İtibarıyla Dağılımı 32
Grafik 21:Tasarruf Mevduatı ile Ticari Mevduatın Gelişimi 32
Grafik 22: Mevduatın Vade Dağılımı 33
Grafik 23: Banka Grupları Bazında Mevduatın Krediye Dönüşüm Oranı 34
Grafik 24: Yurtdışı Bankalardan Temin Edilen Fonların Vade Dağılımı ve Toplam Pasif İçindeki % Payı 37
Grafik 25: Yurtdışı Bankalardan Temin Edilen Kredi ve Mevduat Şeklindeki Fonların Vade Dağılımı ve Gelişimi 38
Grafik 26: Toplam Aktifler ve Özkaynakların Değişimi (Çeyrek Dönemler İtibarıyla) 40
Grafik 27: Toplam Aktifler ve Özkaynakların Değişimi (Kümülatif - Aralık 2002 bazlı) 40
Grafik 28: Sermaye Yeterliliği Rasyosu 41
Grafik 29: Karlılık Göstergeleri 46
Grafik 30: Temel Karlılık Verileri (Çeyrek Dönemler İtibarıyla) 48
Grafik 31: Çeyrek dönemler İtibarıyla Net Faiz ve Provizyon Sonrası Net faiz Gelirleri 50
Grafik 32: Aktif Kalitesine İlişkin Karlılık Verileri (Çeyrek Dönemler İtibarıyla) 50
Grafik 33: Faiz Dışı Giderler ile Sermaye Piyasası İşlem K/Z ve Kambiyo K/Z 52

1. Yönetici Özeti

Haziran 2012 itibarıyla[1] Türk Bankacılık Sektörü 197.976 **personel** ve 10.708 adet **şube** ile faaliyet göstermektedir. 2012 yılının ilk yarısında personel sayısı 2.705 kişi, şube sayısı 191 adet artmıştır. Personel ve şube sayısındaki yıllık artış, önceki yıl artışlarının gerisinde kalmıştır. 2012 yılında yeni açılan şubeler İstanbul (%30), Ankara (%13), Bursa (%5) ve Konya'da (%5) yoğunlaşmıştır.

Bankacılık sektörünün aktif toplamı 2012 yılının ilk yarısında **%4,6** ile sınırlı bir oranda artarak **1.274 milyar TL** seviyesine ulaşmıştır. 2011 yılının ikinci yarısında gerçekleştirilen kredi maliyetini arttırıcı düzenleme değişiklikleri ile son çeyrekte Merkez Bankası'nın parasal sıkılaştırma önlemleri çerçevesinde faiz koridorunu genişletmesi ve repo ihaleleri yoluyla yapılan fonlamayı azaltmasının etkisiyle görülen büyüme trendindeki yavaşlama, 2012 yılında da devam etmiştir.

Bankacılık sektörü, 2012 yılının ilk yarısında da temel olarak krediler ve zorunlu karşılıklardan kaynaklanan aktif büyümesini, mevduat, ihraç edilen menkul kıymetler ve yurtdışı bankalara borçlardaki artış ile fonlamıştır. Mevduat artışının neredeyse tamamı yılın ikinci çeyreğinde mevduat faizlerindeki artışa ve bankalar arasındaki mevduat toplama rekabetine bağlı olarak gerçekleşmiş ancak aktif büyümesini fonlamak için alternatif kaynaklara da başvurulmuştur.

2011 yılsonuna göre toplam 54,3 milyar TL (%8) artan **krediler** Haziran 2012 itibarıyla 737,2 milyar TL seviyesine ulaşmıştır. Toplam aktifler içindeki payı 2011 yılsonuna göre 1,8 puan yükselerek %57,9'a ulaşan kredilerin yıllık artış oranı ise %18,8 olarak gerçekleşmiştir. Kredilerdeki enflasyondan arındırılmış yıllık reel artış %11,6 düzeyinde gerçekleşirken, kur etkisinden arındırılmış yıllık artış oranı ise %17,9 olarak hesaplanmaktadır.

2012 yılının ilk yarısında kredi hacminde gözlenen toplam 54,3 milyar TL'lik artışın 25,2 milyar TL'si (%46,4) kurumsal/ticari kredilerden, 18,8 milyar TL'si (%34,6) bireysel kredilerden, 10,3 milyar TL'si (%19) ise KOBİ'lere kullandırılan kredilerden

[1] Bu çalışmada yer alan veriler, 02 Ağustos 2012 tarihi itibarıyla bankaların Kurumumuz veri tabanına göndermiş oldukları kesinleşmemiş geçici bilgilerden derlenmiştir. Raporda yer alan tüm tutarlar bilanço değerleri ile ifade edilmiş olup reeskont bakiyelerini içermemektedir.

kaynaklanmaktadır. Yıllık bazda en düşük artışın görüldüğü KOBİ kredileri 2012 yılının ilk yarısında da %6,4 ile en yavaş artan kredi türü olmuştur.

Haziran 2012 itibarıyla 242,7 milyar TL seviyesine ulaşan **bireysel krediler**in 63,7 milyar TL'si (%26,2) kredi kartı alacaklarından, 179 milyar TL'si (%73,8) ise tüketici kredilerinden oluşmaktadır. Özellikle 2011 yılının üçüncü çeyreğinden itibaren kredi kartı alacakları tüketici kredilerinden daha hızlı bir artış sergilemektedir.

Toplam **kredi kartı alacakları** içinde taksitli kredi kartlarının payında gözlenen artış eğilimi devam etmekte olup söz konusu oran Haziran 2012 itibarıyla %48,9 olarak gerçekleşmiştir. Taksitli kredi kartı alacaklarındaki artışta taksitli nakit avans kullanımındaki artışın yanı sıra hizmet, sigorta ve telekom gibi bazı sektörlerde taksitli ödemelerin daha yoğun kullanılmaya başlaması etkili olmuştur.

Takipteki alacaklardaki artış eğilimi 2012 yılında da devam ederken, takipteki alacaklar yılın ilk yarısında %6,1 (1,1 milyar TL) artarak Haziran 2012 itibarıyla 20,1 milyar TL seviyesine yükselmiştir. 2011 yılsonu ile karşılaştırıldığında takipteki alacaklarda en fazla artış 591 milyon TL ile bireysel kredilerde gözlenirken; anılan dönemde takipteki kurumsal/ticari krediler 322 milyon TL, takipteki KOBİ kredileri ise 242 milyon TL artış göstermiştir. Takipteki bireysel krediler içerisinde en yüksek artışlar ise 454 milyon TL ile ihtiyaç ve diğer tüketicilerinde ve 145 milyon TL ile kredi kartı alacaklarında görülmüştür. 2011 yılının son çeyreğinden itibaren yatay bir seyir izleyen **takibe dönüşüm oranı** 2012 yılında da seviyesini koruyarak Haziran 2012 itibarıyla %2,7 olarak gerçekleşmiştir.

Mevcut yurtiçi ve yurtdışı ekonomik konjonktür, bankalar açısından menkul değer yatırımı yapmaktansa kredi kullandırmayı daha cazip hale getirmektedir. Söz konusu durum bankaların **menkul değerler**inin toplam aktifler içindeki payının azalmasına neden olmaktadır. Nitekim 2012 yılının ilk yarısında sektörün toplam aktifleri %4,6 artarken menkul değerlerin azalmış olması neticesinde bu oran %22,3'e gerilemiştir.

Haziran 2012 itibarıyla, toplam pasifin %56,4'ünü mevduat, %13,7'sini bankalara borçlar, %7,1'ini ise repo yoluyla sağlanan fonlar oluşturmaktadır. 2012 yılının ilk yarısında nominal olarak %3,3 ile sınırlı düzeyde artan ve kredi büyümesini fonlamada yetersiz olan **mevduat**ın toplam pasifler içindeki payında 0,7 puanlık azalış gözlenmiştir. Söz konusu azalmada, yurtiçi tasarruf oranının tarihi en düşük seviyelerine gerilemesinin yanında bankaların; kaynak maliyetinin etkin bir şekilde yönetimi çerçevesinde yurtdışı piyasalara yönelmesi ve yabancı kaynakların vadesini uzatma, kaynak çeşitlendirmesi ve likidite yönetimi

çerçevesinde menkul kıymet ihraçları gibi alternatif kaynaklara başvurması önemli rol oynamıştır. İhraç edilen menkul değerler dahil edildiğinde bile mevduat artışı, kriz yılı olan 2009 yılı hariç, Aralık 2006-2010 dönemleri arasındaki artış hızlarının gerisinde kalmaktadır.

TCMB'nin sektörün TL yükümlülükleri için belli oranlarda döviz ve altın cinsinden zorunlu karşılık tesis edilebilmesine ilişkin düzenlemeleri, küresel sıkıntılara karşı gelişmiş ülke merkez bankalarının uyguladığı genişletici para politikaları ile yurt dışı borçlanmanın maliyet avantajı sektörün aktif büyümesini fonlamada yurt dışı kaynaklara yönelmesine etkide bulunmaktadır. Sektörün **yurtdışı bankalardan temin ettiği borç**ların toplamı, 2012 yılının ilk yarısında %8,3 oranında (8,1 milyar USD) artış göstererek 105,7 milyar USD'ye yükselmiştir. Euro Alanı'nda yer alan ülke ekonomilerinde yaşanan olumsuz gelişmeler, bu bölgeden sağlanan borçların toplam yurtdışı borçlar içindeki payını sınırlamış olup, Orta Doğu ve Asya ülkeleri merkezli finans kuruluşlarından sağlanan fonların toplam yurtdışı borçlar içindeki payında artış gözlenmiştir.

2012 yılının ilk yarısında bankalar **swap işlemleri**ni daha fazla kullanarak bilanço içi pozisyon açıklarını arttırmışlar; YP cinsinden yükümlülükler mevduat ve bankalara borçlar başta olmak üzere 24,1 milyar USD (%10,3) artarken, YP cinsinden varlıklar zorunlu karşılıklar ve krediler kaynaklı olarak yalnızca 9,6 milyar USD (%4,9) büyümüştür.

Sektörün kar dağıtımının sınırlandırılması ve karların bünyede bırakılmasının teşvik edilmesi yönünde Kurumumuzca sürdürülen uygulama sayesinde bankaların bilançolarında toplam ödenmiş sermayelerinin yaklaşık iki katı kadar yedek akçe oluşumu sağlanarak sektörün güçlü **özkaynak** yapısı korunmuştur. Sektörün **sermaye yeterliliği rasyosu (SYR)** Haziran 2012 itibarıyla %16,5 düzeyinde gerçekleşmiştir.

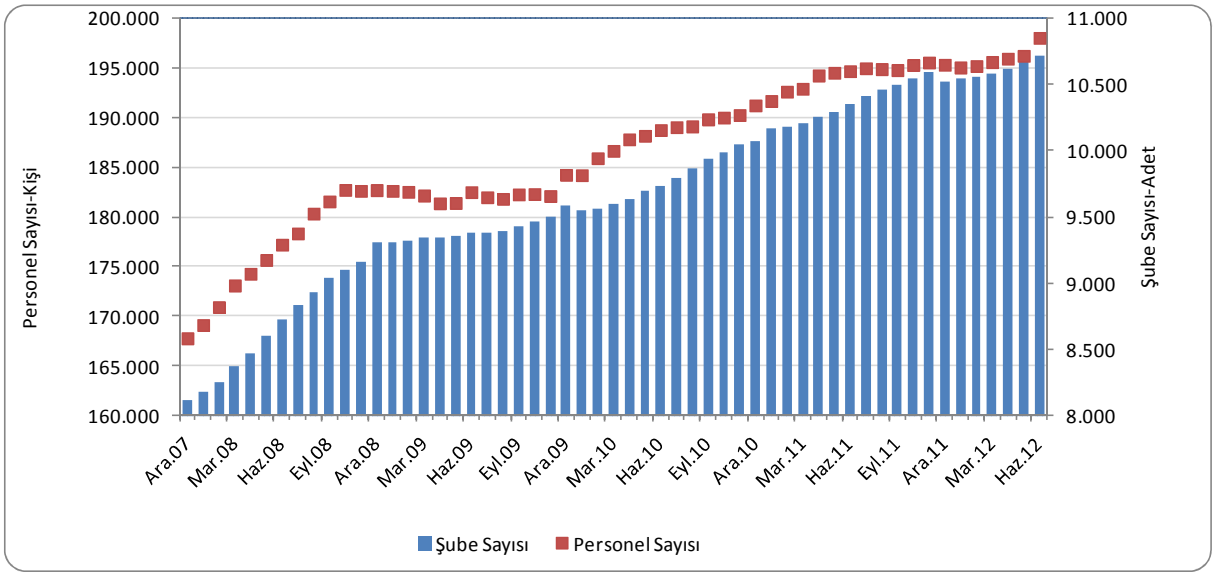
Bankacılık sektörü **dönem net kârı** önceki yılın aynı dönemine kıyasla 1.181 milyon TL (%11,4) artarak Haziran 2012'de 11.552 milyon TL'ye yükselmiştir. Sektörde faaliyet gösteren 48 bankadan 35'inin kârında, son bir yıllık dönemde artış gerçekleşmiştir. Sektör kârının artışında, faiz dışı gelir gider dengesindeki bozulmaya karşın, yükselen net faiz marjı belirleyicidir.

Türk bankacılık sektörü 2012 yılının ilk yarısında hızı bir miktar yavaşlasa da büyümeye devam etmiş, bu dönemde likidite, aktif kalitesi, sermaye yeterliliği ve kârlılık göstergelerindeki olumlu görünümünü muhafaza etmiştir. Temmuz 2012 itibarıyla sektör Basel II düzenlemelerine tabi kılınmış olmakla birlikte, bu değişikliğin SYR üzerinde oldukça sınırlı bir etki yaratması öngörülmektedir.

2. Personel ve Şube Sayısı

Haziran 2012 itibarıyla Türk Bankacılık Sektörü 197.976 personel ve 10.708 adet şube ile faaliyet göstermektedir. 2012 yılının ilk yarısında personel sayısı 2.705 kişi, şube sayısı 191 adet artmıştır.

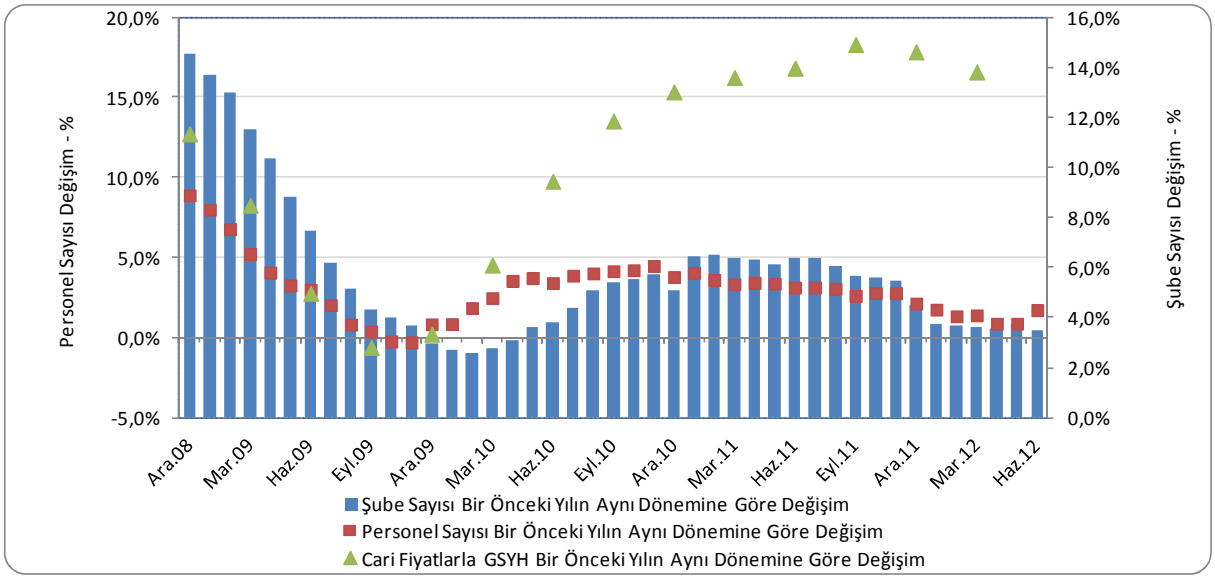
Grafik 1: Personel ve Şube Sayısının Gelişimi

Türk Bankacılık Sektörünün şube ve personel sayısı makroekonomik koşullara göre hareket etmekte ve ülke ekonomisindeki gelişmelere paralel bir şekilde büyümeye devam etmektedir. Şube ve personel sayısı gelişimine bir önceki yılın aynı dönemine göre artış ve azalış hızları itibarıyla bakıldığında, 2007-2008 döneminde etkisini gösteren küresel kriz ile birlikte şube ve personel sayısı artış hızlarında gerileme olduğu, 2010 yılında finansal piyasalardaki toparlanma sürecinde artış olduğu ve 2011 yılında etkili olan Euro alanındaki Avrupa borç krizi sürecinde yine büyüme oranı artış hızında azalış trendine girildiği görülmektedir. Personel sayısındaki yıllık değişimler ile şube sayısındaki yıllık değişimler birbirine paralel bir seyir izlemekle birlikte işe alma işten çıkarma sürecinin şube açma kapatmaya göre daha hızlı olmasına bağlı olarak personel sayısı artış hızının şube sayısı artış hızına göre daha hızlı tepki verdiği görülmektedir. Bununla birlikte, 2012 ikinci çeyreği itibarıyla personel sayısı artış oranının yükselmeye başladığı, şube sayısı artış oranının ise ilk çeyrekteki seviyesini koruduğu gözlenmektedir. Ülke ekonomisindeki ve bankacılık

sistemindeki büyümeye paralel şekilde personel ve şube sayısının önümüzdeki dönemlerde daha da hızlı artacağı beklenmektedir.

Grafik 2: Bir Önceki Yılın Aynı Dönemine Göre Personel ve Şube Sayısı Değişimi

2012 yılının ilk yarısında personel sayısı bakımından en fazla artış kamu bankaları ve özel bankalar gruplarında görülmüştür. Bu dönemde kamu bankaları grubunun personel sayısı 927 kişi, özel bankalar grubunun personel sayısı 948 kişi, katılım bankaları grubunun personel sayısı 769 kişi, yabancı bankalar grubunun personel sayısı 116 kişi artarken kalkınma yatırım bankaları grubunun personel sayısı 42 kişi azalmıştır. Personel sayısı artışı büyük ölçüde yılın ikinci çeyreğinde gerçekleşmiştir. Son bir yıllık dönemde ise kamu bankalarında, özel bankalarda ve katılım bankalarında personel istihdamının arttığı, yabancı bankalarda ve kalkınma yatırım bankalarında azaldığı görülmektedir.

Tablo 1: Sektörün Personel Sayısının Banka Grupları Bazında Dağılımı (Kişi)

					Değişim (Kişi)		
Banka Grupları	**Haziran 2011**	**Aralık 2011**	**Mart 2012**	**Haziran 2012**	**Haziran 11 Haziran 12**	**Aralık 11 Haziran 12**	**Mart 12 Haziran 12**
Kamu Bankaları	49.423	50.239	50.194	51.166	1.743	927	972
Özel Bankalar	88.906	89.006	89.236	89.954	1.048	948	718
Yabancı Bankalar	37.733	37.048	36.917	37.164	-569	116	247
Katılım Bankaları	13.035	13.851	14.124	14.620	1.585	769	496
Kalkınma ve Yatırım Bankaları	5.233	4.841	4.798	4.799	-434	-42	1
TMSF Bankaları	289	286	278	273	-16	-13	-5
BANKACILIK SEKTÖRÜ	**194.619**	**195.271**	**195.547**	**197.976**	**3.357**	**2.705**	**2.429**

Personel sayısındaki Haziran 2012 itibarıyla gerçekleşen yıllık artışın (3.357 kişi) önceki yılın aynı dönem yıllık artışının (5.925 kişi) gerisinde kaldığı bununla birlikte 2012

yılı ikinci çeyrek artışının (2.429 kişi), geçen yılın aynı dönemi ile karşılaştırıldığında (1.764 kişi) oldukça yüksek olduğu anlaşılmaktadır.

Haziran 2012 itibarıyla sektörde 10.708 şube faaliyet göstermektedir. 2012 yılının ilk yarısında kamu bankalarının şube sayısı 79 adet, özel bankaların şube sayısı 59 adet ve katılım bankalarının şube sayısı 46 adet artmıştır. Şube sayısı artışı da personel artışına benzer bir şekilde ağırlıklı olarak yılın ikinci yarısında gerçekleşmiştir.

Tablo 2: Sektörün Şube Sayısının Banka Grupları Bazında Dağılımı (Adet)

					Değişim (Adet)		
Banka Grupları	**Haziran 2011**	**Aralık 2011**	**Mart 2012**	**Haziran 2012**	**Haziran 11 Haziran 12**	**Aralık 11 Haziran 12**	**Mart 12 Haziran 12**
Kamu Bankaları	2.855	2.909	2.936	2.988	133	79	52
Özel Bankalar	4.926	4.943	4.968	5.002	76	59	34
Yabancı Bankalar	1.884	1.937	1.937	1.944	60	7	7
Katılım Bankaları	643	685	695	731	88	46	36
Kalkınma ve Yatırım Bankaları	41	41	41	41	0	0	0
TMSF Bankaları	2	2	2	2	0	0	0
BANKACILIK SEKTÖRÜ	**10.351**	**10.517**	**10.579**	**10.708**	**357**	**191**	**129**

Haziran 2012 itibarıyla şube sayısındaki yıllık artış (357 adet), bir önceki yılın aynı dönem yıllık şube sayısı artışına (623 adet) kıyasla gerilemiş, 2012 yılı ikinci çeyreğinde gerçekleşen şube sayısı artışı da (129 adet) önceki yılın aynı dönem artışının (141 adet) gerisinde kalmıştır.

Sektörde şubeleşmenin en fazla olduğu bölgeler Marmara Bölgesi (%42), İç Anadolu Bölgesi (%17) ve Ege Bölgesi (%14)'dir. 2012 yılında yeni açılan şubeler İstanbul (%30), Ankara (%13), Bursa (%5) ve Konya'da (%5) yoğunlaşmıştır. Yeni açılan şubelerin bölgesel dağılımında ise Marmara Bölgesi (%42), İç Anadolu Bölgesi (%24) ve Ege Bölgesi (%9) öne çıkmaktadır.

2011 yılsonu itibarıyla 115,8 milyon TL olan sektörde şube başına düşen aktif tutarı Haziran 2012 itibarıyla 119 milyon TL'ye ulaşmıştır. Haziran 2012 itibarıyla off-shore şubeler dahil 78[2] adet yurtdışı şube ve 11 adet temsilcilikle toplamda 17 ülkede faaliyet gösteren sektörün iştirakler de dahil edildiğinde faaliyet gösterdiği yabancı ülke sayısı 31'dir.

[2] Mayıs 2012 döneminde Irak/Erbil'de yeni bir şube açılmış, sektörün yurtdışı şube sayısı 78'e yükselmiştir

3. Aktif/Pasif Gelişimi

Bankacılık sektörünün aktif toplamı 2012 yılının ilk yarısında **%4,6** ile sınırlı bir oranda artarak **1.274 milyar TL** seviyesine ulaşmıştır. 2011 yılının ikinci yarısında gerçekleştirilen kredi maliyetini arttırıcı düzenleme değişiklikleri ile son çeyrekte Merkez Bankası'nın parasal sıkılaştırma önlemleri çerçevesinde faiz koridorunu genişletmesi ve repo ihaleleri yoluyla yapılan fonlamayı azaltmasının etkisiyle görülen büyüme trendindeki yavaşlama, 2012 yılında da devam etmiştir. Küresel ekonomideki büyüme hızında yavaşlama beklentileri, çözümlenemeyen Avrupa borç krizi, gelişmiş ülke bankalarının sermaye ihtiyacı gibi küresel sorunlara ek olarak düşük yurtiçi tasarruflar, gerileme eğilimine girmekle birlikte halen yüksek seyreden cari açık ve ekonomide yumuşak iniş gibi ulusal sorunların gündemde olduğu 2012 yılının ilk yarısında TP cinsinden varlıklar %6,5 artarken, YP varlıklar döviz kurlarındaki azalışın etkisiyle %0,3 (USD bazında %4,9) büyümüştür.

Tablo 3: Seçilmiş Bilanço Kalemleri

		Değişim (Yıllık)		Değişim (Yılsonu)				Değişim (Yıllık)		Değişim (Yılsonu)	
Milyon TL	Haziran 2012	Tutar	%	Tutar	%	*Milyon TL*	Haziran 2012	Tutar	%	Tutar	%
LİKİT AKTİFLER (1)	**168.299**	**-252**	**-0,1**	**1.359**	**0,8**	**MEVDUAT**	**718.791**	**59.385**	**9,0**	**23.295**	**3,3**
- TCMB	31.397	-52.750	-62,7	-7.974	-20,3	**REPO**	**90.749**	**-15.335**	**-14,5**	**-6.204**	**-6,4**
- Zorunlu Karşılıklar	64.275	36.799	133,9	13.800	27,3	**YURTDIŞI BORÇLAR (Milyon TL) (2)**	**189.745**	**28.715**	**17,8**	**6.494**	**3,5**
KREDİLER	**737.196**	**116.798**	**18,8**	**54.303**	**8,0**	*- YURTDIŞI BORÇLAR (Milyon USD)(2)*	105.695	4.721	4,7	8.088	8,3
TAKİPTEKİ ALACAKLAR (Brüt)	**20.128**	**1.482**	**8,0**	**1.155**	**6,1**	**İHRAÇ EDİLEN MENKUL KIYMETLER (Net)**	**29.530**	**15.835**	**115,6**	**11.082**	**60,1**
MENKUL DEĞERLER	**284.258**	**4.933**	**1,8**	**-725**	**-0,3**	**ÖZKAYNAKLAR**	**159.319**	**20.240**	**14,6**	**14.673**	**10,1**
						- Dönem Net Karı/Zararı	11.552	1.181	11,4	-	-
TOPLAM AKTİFLER	**1.273.774**	**127.798**	**11,2**	**56.078**	**4,6**	**TOPLAM PASİFLER**	**1.273.774**	**127.798**	**11,2**	**56.078**	**4,6**
GAYRİNAKDİ KREDİLER	**230.327**	**37.822**	**19,6**	**11.809**	**5,4**						
DİĞER TAAHHÜTLER	**863.498**	**369.916**	**74,9**	**14.893**	**1,8**						
TÜREV ÜRÜNLER (3)	**343.355**	**76.981**	**28,9**	**49.837**	**17,0**						

(1) Nakit Değerler, Merkez Bankasından, Para Piyasalarından, Bankalardan ve Ters Repo İşlemlerinden Alacaklar ile Zorunlu Karşılıklar toplamından oluşmaktadır.
(2) Yurtdışı bankalar ve yurtdışı merkez şubelerden sağlanan repo, mevduat, kredi, sendikasyon ve seküritizasyon kredileri ile sermaye benzeri kredileri içermektedir.
(3) Türev ürünler tek bacaklı olarak alınmıştır.

Bankacılık sektörü, 2012 yılının ilk yarısında da temel olarak krediler ve zorunlu karşılıklardan kaynaklanan aktif büyümesini, mevduat, ihraç edilen menkul kıymetler ve yurtdışı bankalara borçlardaki artış ile fonlamıştır. Mevduat artışının neredeyse tamamı yılın ikinci çeyreğinde mevduat faizlerindeki artışa ve bankalar arasındaki mevduat toplama rekabetine bağlı olarak gerçekleşmiş ancak aktif büyümesini fonlamak için alternatif kaynaklara da başvurulmuştur.

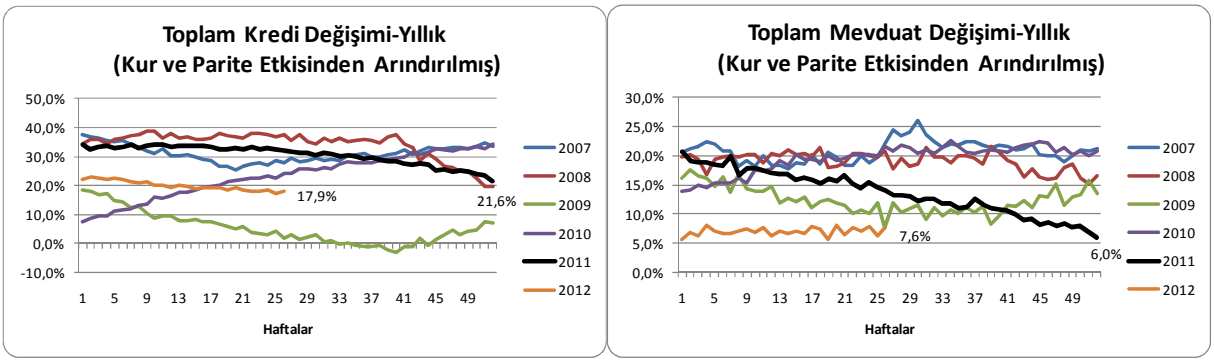
Likit aktifler, Merkez Bankasından alacaklar, nakit değerler ve bankalardan alacaklar hesaplarındaki azalışa karşın zorunlu karşılıklar ve ters repo alacaklarındaki artışa bağlı olarak %0,8 oranında (1,4 milyar TL) artmıştır.

2012 yılının ilk yarısında sektörün kredileri %8 oranında artarken menkul değerler portföyü %0,3 oranında azalmıştır. Bu gelişmelere bağlı olarak, kredilerin toplam aktifler

içindeki payı Aralık 2011'deki %56,1 düzeyinden, %57,9 düzeyine yükselmiş, menkul değerler portföyünün toplam aktif içindeki payı ise %23,4 seviyesinden %22,3 seviyesine gerilemiştir. Söz konusu oranlar, Aralık 2002'den sonraki tüm dönemler dikkate alındığında, krediler açısından en yüksek, menkul değerler açısından da en düşük seviyelerdir.

İzleyen grafiklerde sektörün kur etkisinden arındırılmış yıllık kredi ve mevduat artışlarının gelişimi yıllar itibarıyla karşılaştırmalı olarak verilmektedir. Buna göre ilk yarıda yıllık olarak krediler %17,9, mevduat ise %7,6 oranında artış göstermiştir. Kredilerin yıllık artış hızı özellikle 2011 yılının Haziran ayından itibaren azalma eğilimine girmiştir. Mevduattaki yıllık artış hızı ise 2012 yılının ilk yarısında son beş yılın en düşük seviyelerinde seyretmiş; ancak 2011 yılında gözlenen artış hızındaki azalma eğilimi durmuştur.

Grafik 2: Krediler ve Mevduat Yıllık Artış Oranları

2011 yılının tamamında %5,2 oranında (1.033 milyon TL) azalan brüt takipteki alacaklar bakiyesinde, 2012 yılının ilk yarısında 1.155 milyon TL (%6,1) artış görülmüştür. İlk yarıda takipteki alacaklar hesabına 5,8 milyar TL yeni intikal olurken, dönem içinde takipteki alacaklardan 3,3 milyar TL tahsilât yapılmış, 907 milyon TL ise aktiften silinmiştir.

Haziran 2012 itibarıyla, toplam pasifin %56,4'ünü mevduat, %13,7'sini bankalara borçlar, %7,1'ini ise repo yoluyla sağlanan fonlar oluşturmaktadır. 2012 yılının ilk yarısında nominal olarak %3,3 ile sınırlı düzeyde artan ve kredi büyümesini fonlamada yetersiz olan mevduatın toplam pasifler içindeki payında 0,7 puanlık azalış gözlenmiştir. Söz konusu azalmada, yurtiçi tasarruf oranının tarihi en düşük seviyelerine gerilemesinin yanında bankaların; kaynak maliyetinin etkin bir şekilde yönetimi çerçevesinde yurtdışı piyasalara yönelmesi ve yabancı kaynakların vadesini uzatma, kaynak çeşitlendirmesi ve likidite yönetimi çerçevesinde menkul kıymet ihraçları gibi alternatif kaynaklara başvurması önemli rol oynamıştır. Diğer taraftan, bireysel ve kurumsal yatırımcılar açısından alternatif bir yatırım aracı, bankalar açısından da alternatif bir fon kaynağı haline gelen ve hacmi önemli ölçüde artan ihraç edilen menkul kıymetlerin mevduat tutarına eklenmesi sonrasında toplam

mevduatın nominal artışı yeniden hesaplandığında[3] 2011 yılında %12,7 olan artış oranı %14,3'e, 2012 yılının ilk yarısında %3,3 olan artış oranı ise %4,5'e yükselmektedir. Ancak ihraç edilen menkul değerler dahil edildiğinde bile mevduat artışı, kriz yılı olan 2009 yılı hariç, Aralık 2006-2010 dönemleri arasındaki artış hızlarının gerisinde kalmaktadır.

2011 yılsonu ile karşılaştırıldığında Haziran 2012'de, yurtdışı borçlar USD bazında %8,3 (8,1 milyar USD) artarak 105,7 milyar USD seviyesine ulaşmıştır. Repo işlemlerinden sağlanan fonlar ise aynı dönemde TCMB ile yapılan repo işlemlerinden kaynaklı olarak %6,4 oranında (6,2 milyar TL) azalış sergilemiştir. Repo işlemlerinden sağlanan fonlar, Merkez Bankasından alacaklar ve zorunlu karşılık hesapları TCMB'nin son dönemlerde yaptığı düzenleme değişiklikleri ve para politikası kararlarına bağlı olarak hareket etmekte, bankaların fonlama ve likidite yapıları üzerinde etkili olmaktadır. Bu çerçevede, TL yükümlülükler için tutulması gereken zorunlu karşılıkların 2012 yılı içinde artan oranlarda YP ve altın cinsinden tutulabilmesine izin veren esnek uygulamalara bağlı olarak, bankaların YP cinsinden bloke hesaplarda tuttuğu zorunlu karşılık artarken, TL yükümlülükler için TCMB serbest hesaplarında tuttuğu TL tutarı gerilemiş ve bankalara likidite yönetiminde daha fazla hareket alanı sağlanarak TL fon temininde TCMB ile yapılan repo işlemlerine bağımlılıkları azalmıştır. Ayrıca, maliyet avantajı ve TCMB politikalarının etkileriyle söz konusu dönemde bankalar swap işlemlerini daha fazla kullanarak bilanço içi pozisyon açıklarını arttırmışlar; YP cinsinden yükümlülükler mevduat ve bankalara borçlar başta olmak üzere 24,1 milyar USD (%10,3) artarken, YP cinsinden varlıklar zorunlu karşılıklar ve krediler kaynaklı olarak yalnızca 9,6 milyar USD (%4,9) büyümüştür.

2010 yılının son çeyreğinde başlayan bankaların menkul kıymet ihraçları 2011 yılında hızlanmış, 2012'de artarak devam etmiştir. Haziran 2012 itibarıyla, yılsonuna göre %60,1 (11,1 milyar TL) artarak 29,5 milyar TL seviyesine yükselen ihraç edilen menkul kıymetlerin %88,8'i on dört mevduat bankasının yurt içi ve uluslararası piyasalarda ihraç ettiği bono ve tahvillerden, kalanı ise kalkınma ve yatırım bankalarının ihraçlarından oluşmaktadır. Menkul kıymetlerin %32,1'i YP, %67,9'u ise TL cinsinden ihraç edilmiştir. TL cinsi menkul kıymetlerin %3'ü, YP menkul kıymetlerin ise tamamına yakını yurtdışı piyasalara ihraç edilmiştir. Söz konusu TL ihraçlardan halka arz yoluyla satışı yapılan 19,5 milyar TL'lik

[3] İlk ihraçlarındaki yatırımcı profili esas alındığında TL cinsinden ihraç edilen menkul kıymetlerin, ağırlıklı olarak yurtiçi bireysel ve kurumsal yatırımcılar tarafından satın alınması ve mevduatın taraf ve yerleşiklik yapısına benzer nitelik göstermesi nedeniyle TL ihraçların tamamı mevduat tutarına eklenmiştir. Ancak yurtdışında ihraç edilen YP menkul kıymetler, mevduat için ikame bir ürün olarak değerlendirilmemiş ve yerleşiklik ile yatırımcı dağılımı bilgisi de olmadığından mevduat tutarına dahil edilmemiştir.

nominal tutarın %52,9'u yurtiçi bireysel, %46,3'ü yurtiçi kurumsal, %0,8'i ise yurtdışı kurumsal yatırımcılarca satın alınmıştır.

Haziran 2012'de bir önceki yılsonuna göre, dağıtılmayan kârlar ve menkul değerler değerleme farklarında görülen artışa bağlı olarak %10,1 oranında (14,7 milyar TL) artan özkaynakların toplam pasifler içerisindeki payı 0,6 puan artarak %12,5 düzeyinde gerçekleşmiştir.

Türev işlemler, 2012'nin ilk yarısında 49,8 milyar TL (nominal %17, USD bazında %22,3) artarak 343,4 milyar TL seviyesine ulaşmıştır. Ağırlıklı olarak on-shore bankalarla yapılan türev işlemlerin %67,8'ini swap işlemleri oluşturmaktadır. Swap işlemleri, aktif/pasif vade uyumsuzluğunun giderilmesi, TL/döviz likiditesi sağlanması, yabancı para pozisyonunun dengelenmesi, faiz ve kur beklentileri çerçevesinde koruma veya kazanç sağlanması gibi amaçlarla yapılmaktadır. Opsiyon işlemleri %18,2'lik pay, forward işlemleri ise %13,5'lik pay ile diğer önemli işlem türleri olarak öne çıkmaktadır. 2011 yılsonu ile karşılaştırıldığında swap ve opsiyon işlemlerin ağırlığında bir miktar artış, forward ve futures işlemlerinde ise azalış gözlenmiştir.

Gayrinakdi krediler (garanti ve kefaletler), nakdi kredilere paralel bir şekilde 2012'nin ilk yarısında %5,4 oranında artarak 230,3 milyar TL'ye ulaşmıştır. Gayrinakdi krediler içindeki ağırlığı %71,8 olan teminat mektuplarının payında yılsonuna göre değişim olmazken, akreditiflerin payı 1,1 azalarak %17,6'ya gerilemiş, payı itibarıyla son sırada yer alan banka kabulleri ise %29,2'lik artışın etkisiyle payını 0,7 puan artırarak %4'e ulaşmıştır.

Haziran 2012 itibarıyla 863,5 milyar TL'ye ulaşan diğer taahhütlerin (türev işlemler hariç) %35,2'si cayılamaz taahhütlerden, %64,8'i ise cayılabilir taahhütlerden oluşmaktadır. 21.04.2011 tarih ve 4163 sayılı Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu Kararına istinaden geçerli bir hukuki işleme dayalı, bankanın karşı tarafa kredi kullanabilme imkânı tanıdığı cayılabilir nitelikteki taahhüt işlemlerinin 31.12.2011 tarihine kadar süre verilerek "*98050 Cayılabilir Kredi Tahsis Taahhütlerimiz"* hesabında izlenmesi ve "98050 Cayılabilir Kredi Tahsis Taahhütlerimiz" hesabında izlenen bankalarca tahsis edilip kullandırılmamış ve taahhüt niteliği bulunmayan kredi limitlerinin "*996-997 Diğer Bilanço Dışı Hesaplardan Alacaklar"* hesabına aktarılmasına dair bankalara talimat verilmiştir. Söz konusu talimata bağlı olarak bankalarca yapılan düzeltmeler sonucunda cayılabilir taahhütler hesabı 2011 yılının son çeyreğinde 346,7 milyar TL (%140) artmıştır.

Tablo 4: Banka Grupları Bazında Toplam Aktiflerin Gelişimi

					Sektör İçindeki Payı (%)		Aralık 2011- Haziran 2012 Değişim	
(Milyon TL)	Aralık 2010	Haziran 2011	Aralık 2011	Haziran 2012	Aralık 2011	Haziran 2012	Tutar	(%)
Kamu Bankaları	298.593	342.059	341.550	351.764	28,0	27,6	10.214	3,0
Özel Bankalar	497.088	576.058	619.190	647.951	50,8	50,9	28.761	4,6
Yabancı Bankalar	135.840	144.716	158.291	162.016	13,0	12,7	3.725	2,4
Katılım Bankaları	43.339	48.282	56.148	61.029	4,6	4,8	4.881	8,7
Kalkınma ve Yatırım B.	30.958	34.005	41.636	50.165	3,4	3,9	8.529	20,5
TMSF Bankaları	849	855	880	848	0,1	0,1	-32	-3,6
SEKTÖR TOPLAMI	**1.006.667**	**1.145.975**	**1.217.695**	**1.273.773**	**100,0**	**100,0**	**56.078**	**4,6**

Banka grupları itibarıyla, 2012 yılının ilk yarısında toplam aktiflerde en yüksek oransal artış %20,5 (8,5 milyar TL) ile kalkınma ve yatırım bankaları grubunda gerçekleşirken, kamu bankaları ve yabancı bankalar grubundaki artış sektör ortalamasının altında kalmıştır. Söz konusu değişikliklere paralel olarak kalkınma ve yatırım bankalarının sektör payı 0,5 puan, katılım bankalarının payı 0,2 puan artarken, kamu bankalarının payı 0,4 puan, yabancı bankaların payı ise 0,3 puan azalmıştır.

Bankacılık sektörüne ilişkin seçilmiş rasyoların dönemler itibarıyla gelişimi izleyen tabloda yer almaktadır.

Tablo 5: Seçilmiş Rasyolar (%)

		Aralık 2010	Haziran 2011	Aralık 2011	Haziran 2012
1	KREDİLERİN TAKİBE DÖNÜŞÜM ORANI (1)	3,7	2,9	2,7	2,7
2	SERMAYE YETERLİLİĞİ STANDART RASYOSU	19,0	17,1	16,6	16,5
3	MEVDUATIN KREDİYE DÖNÜŞÜM ORANI (1)	88,5	97,0	101,0	105,4
4	AKTİF KARLILIĞI - ROA (Dönem Net Kârı/Ortalama Aktifler)(2)	2,5	1,9	1,7	1,9
5	ÖZKAYNAK KARLILIĞI - ROE (Dönem Net Kârı/Ortalama Özkaynaklar)(2)	20,1	16,6	15,5	16,3
6	NET FAİZ MARJI(2)	4,3	3,4	3,5	4,0
7	BANKACILIK SEKTÖRÜ TOPLAM AKTİFLER / GSYH	91,6	95,9	94,0	
8	SERBEST SERMAYE / TOPLAM AKTİFLER	9,9	8,9	8,8	9,3

(1) Finansal Kiralama Alacakları ve Brüt Takipteki Alacaklar kalemleri kredi bakiyesine dahildir.

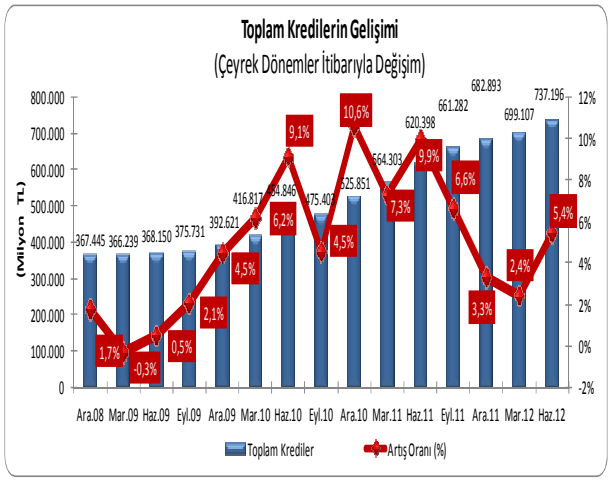
(2) Ara dönemler yıllıklandırılmıştır.

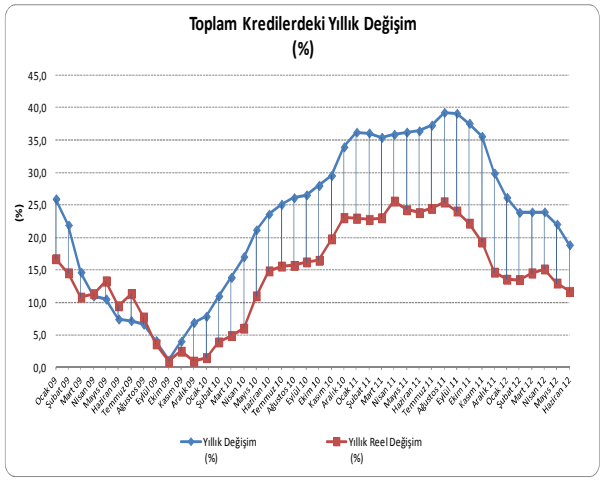
a) Krediler

Bankacılık sektörünün toplam kredileri[4] 2012 yılının ilk çeyreğinde sergilediği %2,4'lük artışın ardından, ağırlıklı olarak kurumsal/ticari krediler ve bireysel kredilerdeki artışların etkisi ile yılın ikinci çeyreğinde %5,4 artış göstermiştir. 2011 yılsonuna göre toplam 54,3 milyar TL (%8) artan krediler Haziran 2012 itibarıyla 737,2 milyar TL seviyesine ulaşmıştır. Toplam aktifler içindeki payı 2011 yılsonuna göre 1,8 puan yükselerek %57,9'a ulaşan kredilerin yıllık artış oranı ise %18,8 olarak gerçekleşmiştir.

Kredilerdeki enflasyondan arındırılmış yıllık reel artış %11,6 düzeyinde gerçekleşirken, kur etkisinden arındırılmış yıllık artış oranı ise %17,9 olarak hesaplanmaktadır.

Grafik 3: Toplam Kredilerin Gelişimi

Haziran 2011'de Kurum tarafından yapılan ve genel kredi karşılıklarında artışa yol açan mevzuat değişikliğinin etkisi 2011 yılının üçüncü çeyreğinde görülmeye başlamıştır. Takip eden dönemde belirgin bir yavaşlama görülen kredilerin artış hızı 2012 yılının ikinci çeyreğinde bir miktar yükselmiştir.

2011 yılsonu ile karşılaştırıldığında TP kredilerde %11,2 (54,4 milyar TL), YP kredilerde ise USD bazında %4,5 (4,7 milyar USD) artış yaşanmıştır. Yılsonuna göre kurlardaki gerileme dolayısıyla anılan dönemde YP kredilerin toplam krediler tutarındaki artışa katkısı bulunmamaktadır.

[4] Krediler tutarında ve buna bağlı olarak hesaplanan oranlarda finansal kiralama alacakları dikkate alınmamıştır.

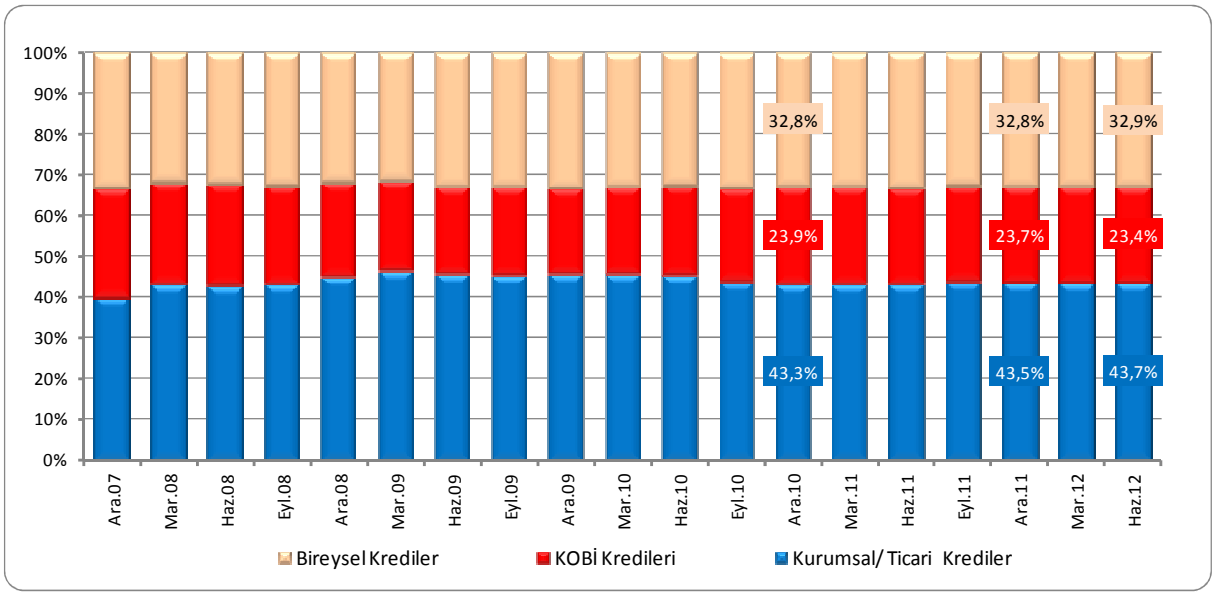
Tablo 6: Banka Grupları Bazında Kredilerin Gelişimi

	Aralık 2011			Haziran 2012			DEĞİŞİM Aralık 2011 - Haziran 2012					
							Tutar			(%)		
	TP (Mio TL)	YP (Mio USD)	TOPLAM (Mio TL)	TP (Mio TL)	YP (Mio USD)	TOPLAM (Mio TL)	TP (Mio TL)	YP (Mio USD)	TOPLAM (Mio TL)	TP	YP	TOPLAM
Kamu Bankaları	138.980	22.364	**181.222**	147.824	22.285	**188.082**	8.845	-79	**6.860**	6,4	-0,4	**3,8**
Özel Bankalar	225.103	66.013	**349.796**	254.951	68.106	**377.984**	29.848	2.092	**28.188**	13,3	3,2	**8,1**
Yabancı Bankalar	73.663	8.839	**90.360**	83.398	8.980	**99.620**	9.735	140	**9.260**	13,2	1,6	**10,2**
Katılım Bankaları	34.637	2.065	**38.538**	39.423	2.279	**43.540**	4.786	214	**5.002**	13,8	10,3	**13,0**
Kalkınma ve Yatırım Bankaları	12.445	5.575	**22.976**	13.667	7.917	**27.969**	1.222	2.342	**4.993**	9,8	42,0	**21,7**
TMSF Bankaları	1	0	**1**	1	0	**1**	0	0	**0**	12,8	0,0	**12,8**
BANKACILIK SEKTÖRÜ	**484.829**	**104.857**	**682.893**	**539.265**	**109.566**	**737.196**	**54.436**	**4.709**	**54.303**	**11,2**	**4,5**	**8,0**

2011 yılında bankacılık sektörü ortalamasına yakın bir kredi artışı sergileyen kamu bankalarında 2012 yılının ilk yarısındaki artış sektörün oldukça altında gerçekleşmiştir. Yılın ilk yarısında özel bankaların kredileri sektör ortalamasına paralel bir artış gösterirken; en yüksek oranlı kredi artışı %21,7 ile kalkınma ve yatırım bankalarında görülmüştür. Anılan dönemde yabancı bankalar ve katılım bankalarının da kredilerini sektör ortalamasının üzerinde arttırdıkları gözlenmektedir.

Haziran 2012 itibarıyla bankacılık sektörü toplam kredilerinin %43,7'si kurumsal/ticari kredilerden, %32,9'u bireysel kredilerden, %23,4'ü ise KOBİ kredilerinden oluşmaktadır. 2011 yılsonu ile karşılaştırıldığında kurumsal/ticari kredilerin toplam krediler içindeki payı 0,2 puan, bireysel kredilerin payı 0,1 puan artarken, KOBİ kredilerinin payı 0,3 puan gerilemiştir.

Grafik 4: Kredilerin Türleri İtibarıyla Dağılımı

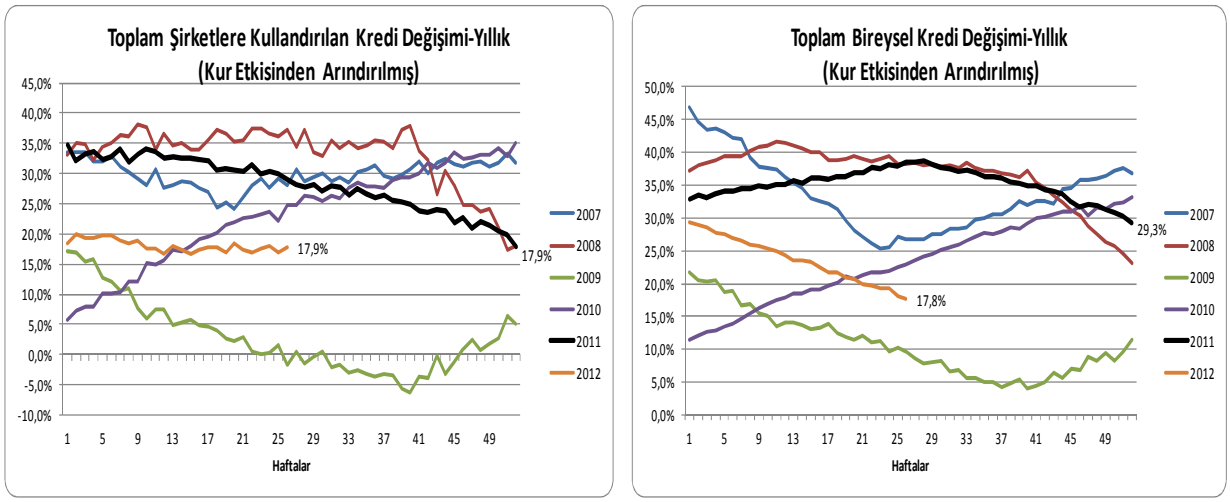
Tablo 7: Türleri İtibarıyla Krediler

(Milyon TL)	Haziran 2011	Aralık 2011	Mart 2012	Haziran 2012	DEĞİŞİM			
					Haziran 2011 - Haziran 2012		Aralık 2011 - Haziran 2012	
					Tutar	(%)	Tutar	(%)
TOPLAM	**620.398**	**682.893**	**699.107**	**737.196**	**116.798**	**18,8**	**54.303**	**8,0**
Kurumsal/Ticari Krediler	**268.720**	**296.819**	**303.176**	**322.026**	**53.306**	**19,8**	**25.207**	**8,5**
KOBİ Kredileri	**146.166**	**162.181**	**165.988**	**172.499**	**26.333**	**18,0**	**10.318**	**6,4**
Mikro İşletmeler	48.316	54.848	56.126	57.979	9.663	20,0	3.132	5,7
Küçük İşletmeler	38.599	42.597	44.316	46.560	7.961	20,6	3.963	9,3
Orta İşletmeler	59.251	64.736	65.546	67.959	8.709	14,7	3.223	5,0
Bireysel Krediler	**205.512**	**223.893**	**229.943**	**242.671**	**37.160**	**18,1**	**18.778**	**8,4**
Kredi Kartları	**49.263**	**55.489**	**58.173**	**63.656**	**14.394**	**29,2**	**8.167**	**14,7**
Tüketici Kredileri	**156.249**	**168.404**	**171.770**	**179.015**	**22.766**	**14,6**	**10.611**	**6,3**
Konut	70.841	74.590	75.438	78.382	7.541	10,6	3.792	5,1
Taşıt	6.567	7.366	7.280	7.528	961	14,6	162	2,2
İhtiyaç + Diğer	78.840	86.448	89.052	93.105	14.265	18,1	6.657	7,7

2012 yılının ilk yarısında kredi hacminde gözlenen toplam 54,3 milyar TL'lik artışın 25,2 milyar TL'si (%46,4) kurumsal/ticari kredilerden, 18,8 milyar TL'si (%34,6) bireysel kredilerden, 10,3 milyar TL'si (%19) ise KOBİ'lere kullandırılan kredilerden kaynaklanmaktadır.

Yıllık bazda en düşük artışın görüldüğü KOBİ kredileri 2012 yılının ilk yarısında da %6,4 ile en yavaş artan kredi türü olmuştur. Anılan dönemde bireysel krediler %8,4 artarken, kurumsal/ticari krediler %8,5 ile en hızlı artan kredi türü olmuştur. Yılın ilk çeyreğindeki artış hızları ile karşılaştırıldığında, en fazla kurumsal/ticari kredilerde olmak üzere tüm kredi türlerinde artışların hızlandığı görülmektedir.

Grafik 5: Kur Etkisinden Arındırılmış Yıllık Kredi Değişimleri

Şirketler kesimine kullandırılan kredilerin kur etkisinden arındırılmış yıllık artış oranlarında 2011 yılında gözlenen düşüş eğilimi, 2012 yılında yerini yatay bir seyre bırakmıştır. Bireysel kredilerdeki yıllık artış oranlarında ise 2011 yılının üçüncü çeyreğinde başlayan azalışın halen devam ettiği ve yıllık artış oranının Haziran 2012 döneminde şirketler kesimine kullandırılan kredilerle aynı seviyelere gerilediği görülmektedir.

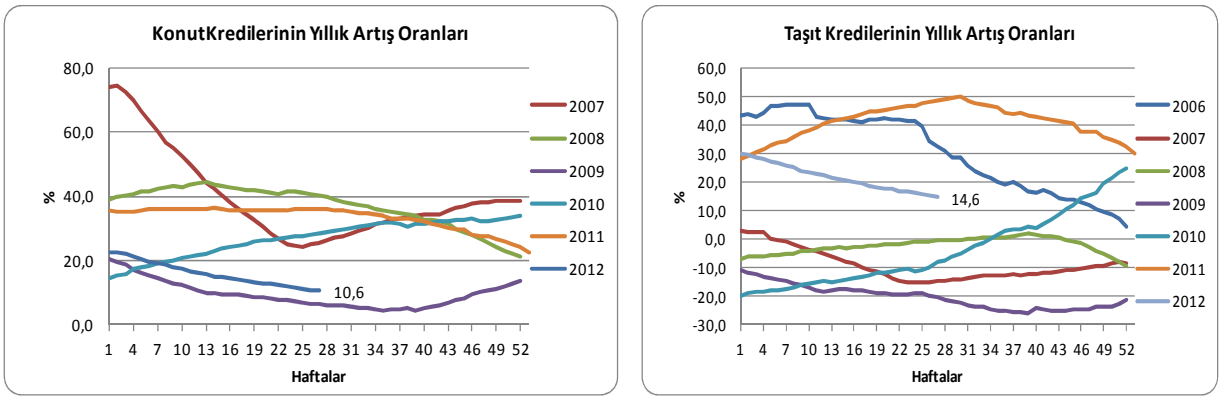
Haziran 2012 itibarıyla 242,7 milyar TL seviyesine ulaşan bireysel kredilerin 63,7 milyar TL'si (%26,2) kredi kartı alacaklarından, 179 milyar TL'si (%73,8) ise tüketici kredilerinden oluşmaktadır. Özellikle 2011 yılının üçüncü çeyreğinden itibaren kredi kartı alacakları tüketici kredilerinden daha hızlı bir artış sergilemektedir.

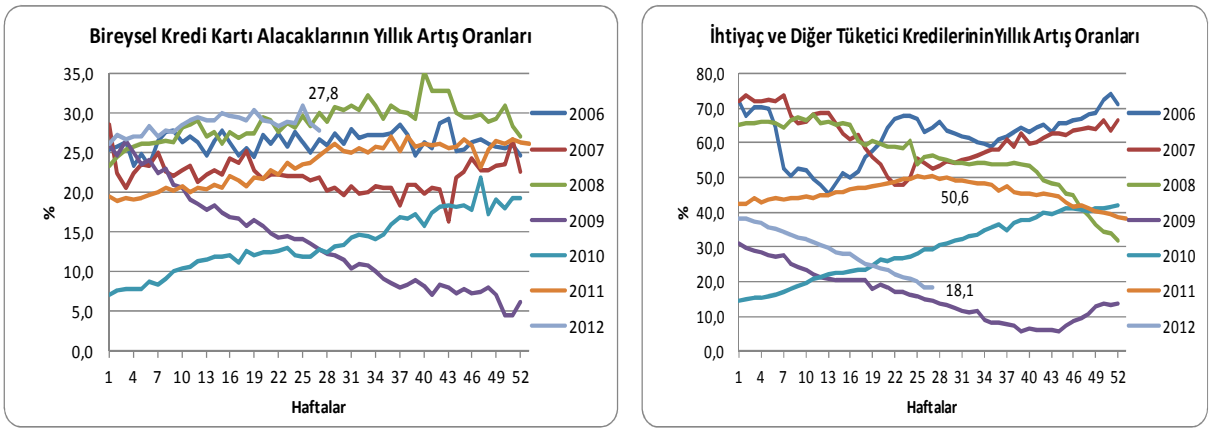
2012 yılının ilk yarısında tüketici kredileri içinde en hızlı artan kredi segmenti %7,7 ile ihtiyaç ve diğer tüketici kredileri olurken; en düşük artış %2,2 ile taşıt kredilerinde gerçekleşmiştir. Anılan dönemde tüketici kredilerinde gözlenen 10,6 milyar TL'lik artışın 6,7 milyar TL'lik (%62,7) kısmı "ihtiyaç ve diğer tüketici kredileri"nden kaynaklanmaktadır.

Toplam kredi kartı alacakları içinde taksitli kredi kartlarının payında gözlenen artış eğilimi devam etmekte olup söz konusu oran Haziran 2012 itibarıyla %48,9 olarak gerçekleşmiştir. Taksitli kredi kartı alacaklarındaki artışta taksitli nakit avans kullanımındaki artışın yanı sıra hizmet, sigorta ve telekom gibi bazı sektörlerde taksitli ödemelerin daha yoğun kullanılmaya başlaması etkili olmuştur.

Konut ve taşıt kredilerinden farklı olarak genellikle borçlunun ödeme kabiliyeti dışında bir teminatı bulunmayan, ihtiyaç ve diğer tüketici kredilerinde Haziran 2011 döneminde %50,6 seviyesine kadar yükselen yıllık artış oranları, 16.06.2011 tarihli Kurul Kararı ile söz konusu krediler için karşılık oranlarının artırılmasına bağlı olarak, bu tarihten itibaren azalış eğilimine girmiştir. Söz konusu kredilerin yıllık artış oranı 2012 yılında da azalmaya devam etmiş ve Haziran 2012 itibarıyla %18,1 olarak gerçekleşmiştir. Kredi kartı alacaklarının yıllık artış oranı ise 2012 yılında son altı yılın üzerinde seyretmektedir.

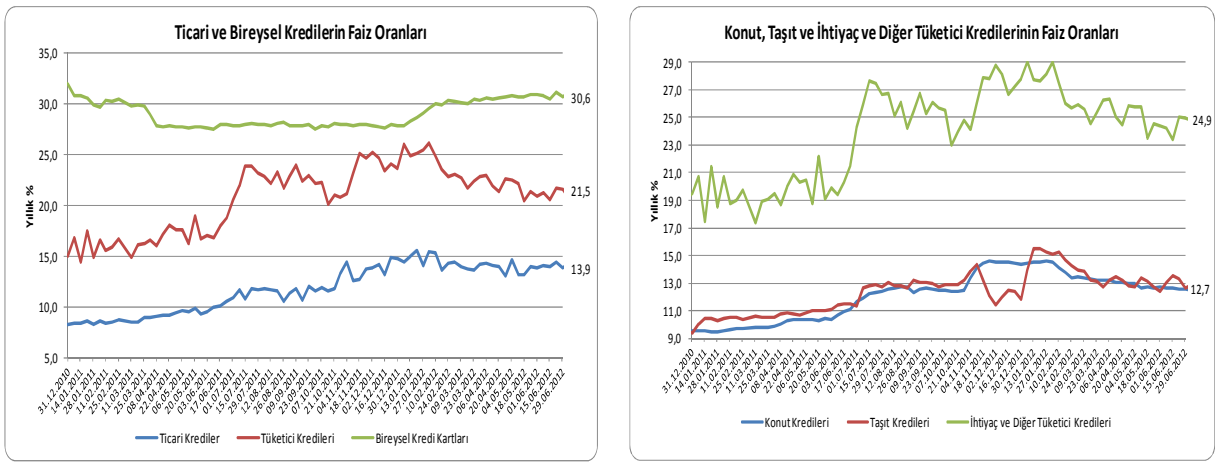
Grafik 6: Türleri İtibarıyla Bireysel Kredilerin Yıllık Artış Oranları

Kurumumuz ve TCMB tarafından uygulanan politikaların maliyet arttırıcı etkileri 2011 yılının ikinci yarısından itibaren kredi faiz oranlarında belirgin yükselişlere yol açmıştır. 2012 yılında ise ticari krediler ve tüketici kredileri faiz oranlarında bir miktar gerileme yaşanırken, kredi kartı faiz oranlarında artış gözlenmektedir. 2011 yılsonu ile karşılaştırıldığında tüketici kredilerinin ortalama yıllık faiz oranı %23,7'den %21,5'e, ticari kredilerin faiz oranları ise %14,7'den %13,9 düzeyine gerilemiştir.

Grafik 7: Haftalar İtibarıyla Kullandırılan Kredilerin Ağırlıklı Ortalama Faiz Oranları

Kaynak: TCMB

Kredilerin kullandırıldığı sektörler itibarıyla dağılımı incelendiğinde, Haziran 2012 itibarıyla en fazla kredi kullandırımının %33,5 ile "tüketici kredileri ve kredi kartları", %20,4 ile "toplam imalat sanayii" ve %11,6 ile "toptan ve perakende ticaret" sektörlerinde olduğu görülmektedir. "Toplam imalat sanayii"ne kullandırılan krediler 2011 yılsonuna göre %8,2, "toptan ve perakende ticaret" sektörüne kullandırılan krediler ise %12,4 artış göstermiştir.

Tablo 8: Kredi Türleri ve Banka Grupları İtibarıyla Kredilerin Gelişimi

	Aralık 2011				Haziran 2012				DEĞİŞİM Tutar			
(milyon TL)	Kurumsal	KOBİ	Bireysel	TOPLAM	Kurumsal	KOBİ	Bireysel	TOPLAM	Kurumsal	KOBİ	Bireysel	TOPLAM
Kamu Bankaları	78.114	36.646	66.462	**181.222**	80.105	39.700	68.277	**188.082**	1.991	3.054	1.815	**6.860**
Özel Bankalar	152.027	87.480	110.289	**349.796**	163.147	92.480	122.358	**377.984**	11.120	5.000	12.069	**28.188**
Yabancı Bankalar	30.606	19.977	39.777	**90.360**	34.392	21.479	43.749	**99.620**	3.785	1.502	3.972	**9.260**
Katılım Bankaları	16.475	15.472	6.591	**38.538**	19.726	16.178	7.635	**43.540**	3.252	706	1.044	**5.002**
Kalkınma ve Yatırım Bankaları	19.596	2.607	773	**22.976**	24.655	2.662	652	**27.969**	5.058	56	-121	**4.993**
TMSF Bankaları	0	0	1	**1**	0	0	1	**1**	0	0	0	**0**
BANKACILIK SEKTÖRÜ	**296.819**	**162.181**	**223.893**	**682.893**	**322.026**	**172.499**	**242.671**	**737.196**	**25.207**	**10.318**	**18.778**	**54.303**

Aralık 2011 dönemi ile karşılaştırıldığında kamu bankaları grubunun KOBİ kredileri dışında, özel bankalar grubunun ise bireysel krediler dışında sektör payının azaldığı görülmektedir. Anılan dönemde yabancı bankalar grubunun tüm kredi türlerinde sektör payı artarken, katılım bankalarının KOBİ kredileri dışındaki kredi türlerinde sektör payının arttığı; kalkınma ve yatırım bankaları grubunun ise kurumsal/ticari kredilerde sektör payı artarken diğer kredi türlerinde payının azaldığı görülmektedir.

Tablo 9: Kredi Türleri İtibarıyla Banka Gruplarının Payları

	Aralık 2011				Haziran 2012				DEĞİŞİM (Puan)			
(%)	Kurumsal	KOBİ	Bireysel	TOPLAM	Kurumsal	KOBİ	Bireysel	TOPLAM	Kurumsal	KOBİ	Bireysel	TOPLAM
Kamu Bankaları	26,3	22,6	29,7	**26,5**	24,9	23,0	28,1	**25,5**	-1,4	0,4	-1,5	**-1,0**
Özel Bankalar	51,2	53,9	49,3	**51,2**	50,7	53,6	50,4	**51,3**	-0,6	-0,3	1,2	**0,1**
Yabancı Bankalar	10,3	12,3	17,8	**13,2**	10,7	12,5	18,0	**13,5**	0,4	0,1	0,3	**0,3**
Katılım Bankaları	5,6	9,5	2,9	**5,6**	6,1	9,4	3,1	**5,9**	0,6	-0,2	0,2	**0,3**
Kalkınma ve Yatırım Bankaları	6,6	1,6	0,3	**3,4**	7,7	1,5	0,3	**3,8**	1,1	-0,1	-0,1	**0,4**
TMSF Bankaları	0,0	0,0	0,0	**0,0**	0,0	0,0	0,0	**0,0**	0,0	0,0	0,0	**0,0**
BANKACILIK SEKTÖRÜ	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**				

2011 yılsonunda %71 olan TP kredilerin toplam içindeki payı, kurlardaki azalışın da etkisiyle 2,2 puan artarak Haziran 2012 itibarıyla %73,2'ye yükselmiştir. Anılan dönemde YP krediler USD bazında %4,5 artmasına karşın kurlardaki düşüş neticesinde TL karşılığı %0,1 azalmış ve toplam krediler içindeki payı %26,8'e gerilemiştir. Toplam kredilerin %5,2'sini oluşturan dövize endeksli krediler ise 2011 yılsonuna göre USD bazında %3,4 artarak 21,3 milyar USD (38,4 milyar TL) seviyesinde gerçekleşmiştir. YP kredilerden daha yavaş bir artış hızı sergileyen dövize endeksli kredilerin 1,2 milyar TL'lik (%3) kısmı bireysel kredilerden oluşmaktadır.

YP krediler ile dövize endeksli krediler toplamı 2011 yılsonuna göre USD bazında %4,3 artarak Haziran 2012 itibarıyla 130,8 milyar USD'ye ulaşmasına karşın, kurlardaki gerilemenin etkisi ile toplam krediler içindeki payı 2011 yılsonundaki %34,7 seviyesinden %32,1'e gerilemiştir.

Haziran 2012 itibarıyla toplam YP kredilerin %83,6'sı kurumsal/ticari kredilerden, %16,3'ü KOBİ kredilerinden ve %0,1'i bireysel kredilerden oluşmaktadır. 2011 yılsonuna göre YP kredilerde kurumsal/ticari kredilerin payı 4 puan artarken, KOBi kredilerinin payı 4

puan azalış göstermiştir. 2012 yılının ilk yarısında kurlardaki düşüşün de etkisiyle kurumsal/ticari krediler içinde YP kredilerin payı %55,2'den %52'ye; KOBİ kredilerinde ise %21'den %17,5'e gerilemiştir.

Ağırlıklı olarak yurtiçi şubelerden kullandırılan ve Haziran 2012 itibarıyla toplam 109,6 milyar USD seviyesinde bulunan YP kredilerin 23,5 milyar USD'lik (%21,4) kısmı bankaların yurtdışı şubelerinden kullandırılan kredilerden oluşmaktadır. Yurtdışı şubelerden kullandırılan söz konusu tutarın ise 18,2 milyar USD'lik bölümü off-shore şubeler kaynaklıdır.

Sektörün toplam kredileri içinde yurtdışı şubelerin payı azalmaya devam ederken, 2012 yılının ilk yarısında yurtdışı şubelerden kullandırılan toplam krediler %12,9, YP krediler ise USD bazında %9,2 azalmıştır.

b) Takipteki Alacaklar

Sektörün takipteki alacaklarında 2010 yılında başlayan düşüş eğilimi, 2011 yılının son çeyreğinde[5] artışa dönmüştür. Artış eğilimi 2012 yılında da devam ederken, takipteki alacaklar yılın ilk yarısında %6,1 (1,1 milyar TL) artarak Haziran 2012 itibarıyla 20,1 milyar TL seviyesine yükselmiştir.

Takipteki alacaklardaki artışta takibe intikaller karşısında takipteki alacaklardan yapılan tahsilatların azalış göstermesi etkili olmuştur. Diğer taraftan, son dönemde bankaların takipteki alacaklarını aktiften silme uygulamaları takipteki alacaklardaki artışı sınırlayıcı etkiye sahiptir. Zira takipteki alacakların yılsonuna göre artış oranı, 2012 yılında aktiften silinen tutarlar dikkate alındığında %10,3 olarak hesaplanmaktadır.

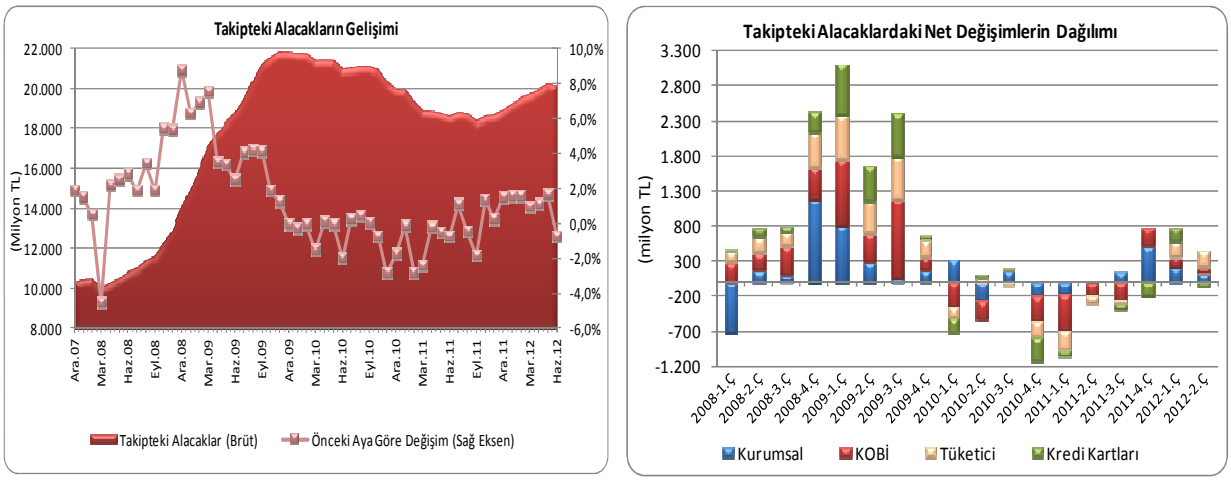
2011 yılsonu ile karşılaştırıldığında takipteki alacaklarda en fazla artış 591 milyon TL ile bireysel kredilerde gözlenirken; anılan dönemde takipteki kurumsal/ticari krediler 322 milyon TL, takipteki KOBİ kredileri ise 242 milyon TL artış göstermiştir. Takipteki bireysel krediler içerisinde en yüksek artışlar 454 milyon TL ile ihtiyaç ve diğer tüketicilerinde ve 145 milyon TL ile kredi kartı alacaklarında görülmüştür.

Kredi türleri itibarıyla takipteki alacaklardaki net değişimler incelendiğinde, 2010 yılında başlayıp 2011 yılının son çeyreğine kadar tüm kredi türlerinde yaşanan azalışların 2011 yılının son çeyreğinde kurumsal/ticari krediler ve KOBİ kredilerinde artışa döndüğü; 2012 yılında ise tüm kredi türlerinde takipteki alacakların artış gösterdiği görülmektedir. 2011

[5] Aktiften silinenler de dikkate alındığında, takipteki alacakların 2011 yılının üçüncü çeyreğinde artışa geçtiği görülmektedir.

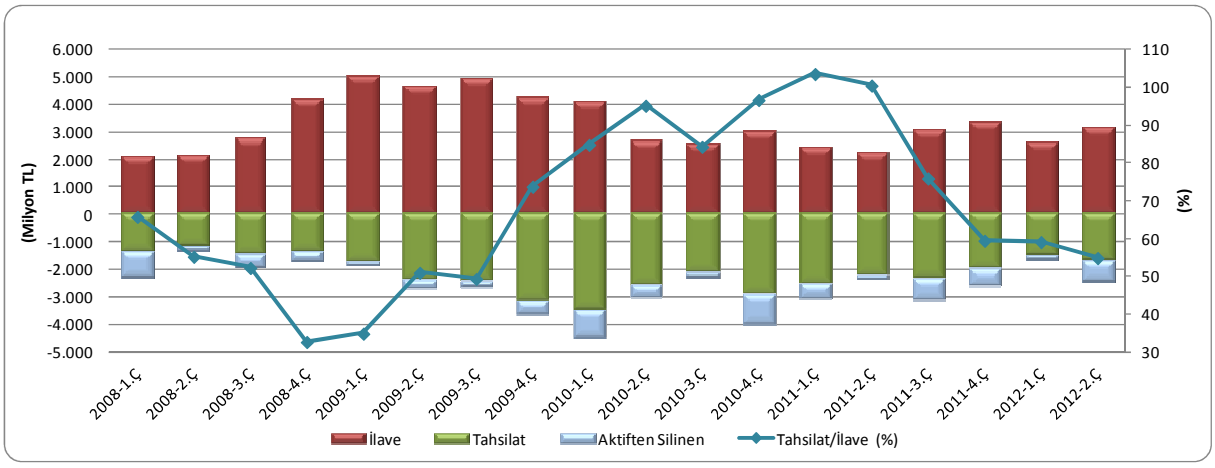
yılsonu ile karşılaştırıldığında takipteki kurumsal/ticari krediler %4,5, KOBİ kredileri %4,7 artarken, bireysel kredi kartı alacakları %4,7, tüketici kredileri ise %13,9 artış göstermiştir. Anılan dönemde takipteki konut kredileri azalırken, ihtiyaç ve diğer tüketici kredilerindeki 454 milyon TL'lik (%19,8) artış takipteki tüketici kredilerindeki artışta belirleyici olmuştur.

Grafik 8: Takipteki Alacakların Gelişimi

Türler itibarıyla takipteki alacaklarda yaşanan değişimler neticesinde toplam takipteki alacaklar içinde bireysel kredilerin payı %36'ya yükselirken, kurumsal/ticari kredilerin payı %37,1'e, KOBİ kredilerinin payı ise %26,9'a gerilemiştir. 2011 yılsonu ile karşılaştırıldığında kurumsal/ticari kredilerin canlı kredilerdeki payı artarken, takipteki alacaklar içindeki payının azaldığı; KOBİ kredilerinin canlı kredilerde ve takipteki alacaklarda payının azaldığı; bireysel kredilerin ise canlı kredilerde ve takipteki alacaklarda payının artış sergilediği görülmektedir.

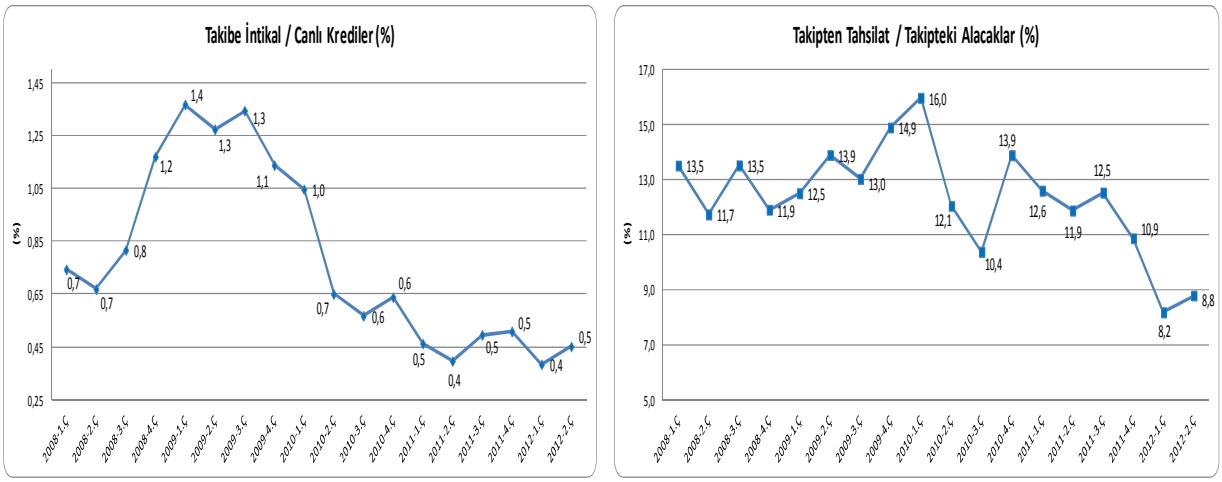
Grafik 9: Takipteki Alacak Hareketleri

2009 yılının son çeyreğinden itibaren %70'in üzerinde seyreden takipteki alacaklardan yapılan tahsilatların aynı dönemde takipteki alacaklara ilave olan tutarlara oranı, 2011 yılının birinci çeyreğinde %103,6 ile en yüksek seviyesine ulaşmıştır. Söz konusu oran izleyen

dönemden itibaren düşmeye başlamış ve yeni intikallerdeki artış ile birlikte tahsilatlardaki azalışın etkisi ile 2012 yılının ikinci çeyreğinde %55 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Grafik 10: Takibe İntikal/ Canlı Krediler ve Takipten Tahsilat/ Takipteki Alacaklar

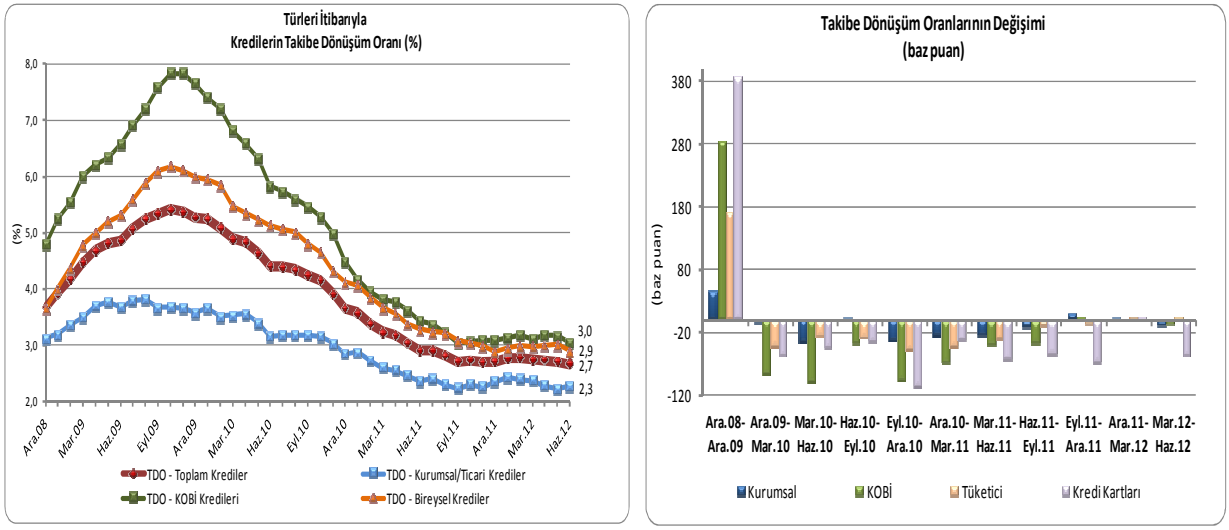
Sektörde canlı kredilerden izleyen çeyrekte takibe intikal edenlerin oranı 2009 yılının son çeyreğinden itibaren genel olarak düşüş göstermekte olup söz konusu oran 2012 yılının ikinci çeyreğinde %0,5 olarak hesaplanmaktadır. Diğer taraftan, takipteki alacaklardan izleyen çeyrekte tahsil edilenlerin oranı en yüksek seviyesine 2010 yılının ilk çeyreğinde ulaşmış olup, 2011 yılında inişli çıkışlı bir seyir izleyen söz konusu oranın 2012 yılının ikinci çeyreğinde %8,8 seviyesinde gerçekleştiği görülmektedir.

Takibe intikal ve tahsilatlara ilişkin yukarıda yer verilen gelişmeler neticesinde, halihazırda sektörün takipteki alacaklarındaki artışın, kredilerin temerrüt olasılığındaki yükselmeden ziyade, son yıllarda kredi portföyünde yaşanan büyümeye bağlı olduğu değerlendirilmektedir.

Kredilerin takibe dönüşüm oranı incelendiğinde ise, Ekim 2009'da %5,4'e kadar yükselen oranın, sonrasında yaşanan kredi artışı, sorunlu kredi tahsilatları ve takipteki alacak oluşumunun yavaşlaması ile birlikte düşüş eğilimi sergilediği görülmektedir. 2011 yılının son çeyreğinden itibaren yatay bir seyir izleyen takibe dönüşüm oranı 2012 yılında da seviyesini koruyarak Haziran 2012 itibarıyla %2,7 olarak gerçekleşmiştir.

Diğer taraftan, bankaların takipteki alacaklarını aktiften silme politikalarının kredilerin takibe dönüşüm oranı üzerindeki azaltıcı etkisi 2010 yılı ve sonrasında aktiften silinen tutarlar dikkate alındığında 0,7 puan; 2012 yılında aktiften silinen tutarlar dikkate alındığında ise 0,1 puan olarak hesaplanmaktadır.

Grafik 11: Takibe Dönüşüm Oranının Gelişimi

2011 yılsonu ile karşılaştırıldığında KOBİ kredileri ve bireysel kredilerin takibe dönüşüm oranları seviyelerini korurken, kurumsal/ticari kredilerin takibe dönüşüm oranı 0,1 puan gerilemiştir.

Haziran 2012 itibarıyla en yüksek takibe dönüşüm oranı %3 ile KOBİ kredilerine ait iken, kurumsal/ticari kredilerin takibe dönüşüm oranı %2,3 seviyesindedir. Bireysel kredilerin takibe dönüşüm oranı ise Haziran 2012 itibarıyla %2,9 düzeyindedir. Son bir yıllık dönemde dikkat çekici düşüşler gözlenmekle birlikte, kredi kartları tüm kredi türleri içinde en yüksek takibe dönüşüm oranına sahip olma özelliğini korumaktadır.

Yılın ilk yarısında takibe dönüşüm oranı kredi kartı alacaklarında %5,8'den %5,3'e, konut kredilerinde %0,9'dan %0,8'e gerilerken; taşıt kredilerinde takibe dönüşüm oranı %3,3'ten %3,4'e, ihtiyaç ve diğer tüketici kredilerinde ise %2,6'dan %2,9'a yükselmiştir.

c) Menkul Değerler Portföyü

Yılın ilk çeyreğinde 360 milyon TL (%0,1) artan sektörün menkul değerleri, ikinci çeyrekte 1,1 milyar TL (%0,4) azalarak Haziran 2012 itibarıyla 284,3 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Buna göre menkul değerlerde yılın ilk yarısında %0,3 (725 milyon TL) düzeyinde azalış gözlenmiştir. Yıllık bazda ise menkul değerler %1,8 (4,9 milyar TL) artmıştır.

Haziran 2012 dönemi itibarıyla sektörün toplam menkul değerler portföyünün %67,5'i satılmaya hazır menkul değerlerden, %29'u vadeye kadar elde tutulacak menkul değerlerden ve %3,5'i gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan menkul değerlerden oluşmaktadır. Bankaların faiz oranlarının düşeceği beklentisiyle yeni edindikleri menkul değerleri ticari portföyde sınıflandırdıkları gözlenmektedir. Bu doğrultuda yılın ilk yarısında vadeye kadar elde tutulacak menkul değerlerin 5,9 milyar TL (%6,7) azaldığı, satılmaya menkul değerlerin 4,9 milyar TL (%2,6) ve gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan menkul değerlerin 265 milyon TL (%2,7) arttığı görülmüştür.

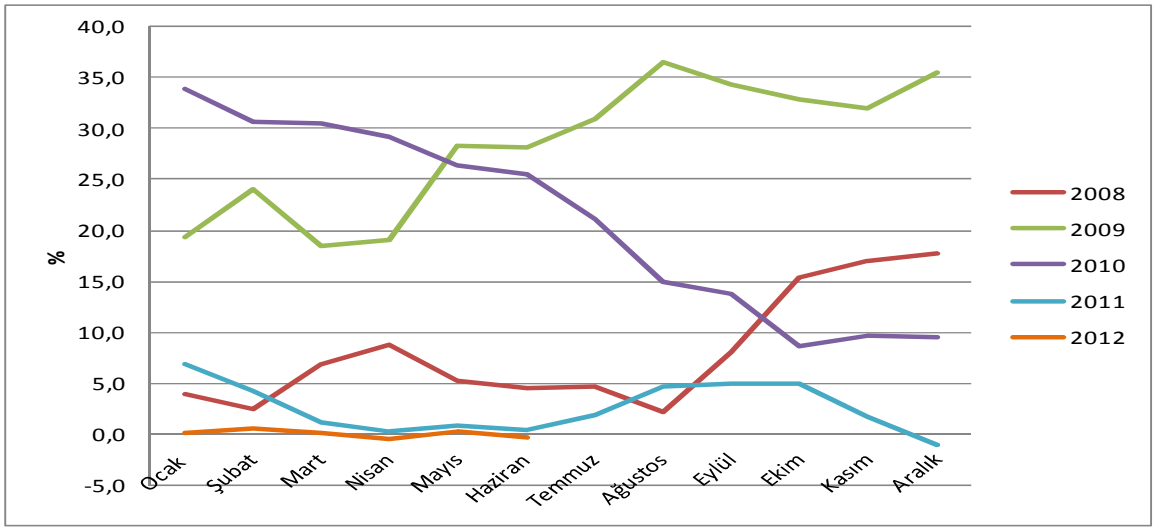
Tablo 10: Menkul Değerlerin Gelişimi

									Değişim			
	2011/6		2011/12		2012/3		2012/6		2011/12-2012/6		2012/3-2012/6	
(Milyon TL)	Tutar	% Pay*	Tutar	% Pay*	Tutar	% Pay*	Tutar	% Pay*	Tutar	%	Tutar	%
Gerçeğe Uygun Değer Farkı K/Z Yan. Men.Değ.	10.424	3,7	9.775	3,4	10.266	3,6	10.040	3,5	265	2,7	-226	-2,2
Satılmaya Hazır Menkul Değerler	180.977	64,8	186.891	65,6	193.259	67,7	191.827	67,5	4.936	2,6	-1.431	-0,7
Vadeye Kadar Elde Tutulacak Men. Değ.	87.924	31,5	88.317	31,0	81.819	28,7	82.391	29,0	-5.926	-6,7	572	0,7
Menkul Değerler Toplamı	**279.325**	**100**	**284.983**	**100**	**285.343**	**100**	**284.258**	**100**	**-725**	**-0,3**	**-1.085**	**-0,4**
Toplam Aktif	1.145.975	24,4	1.217.695	23,4	1.228.939	23,2	1.273.774	22,3	56.078	4,6	44.834	3,6

(*) Her bir menkul kıymet grubunun menkul değerler içerisindeki payları ile MDC'nin aktif toplamı içerisindeki paylarını göstermektedir.

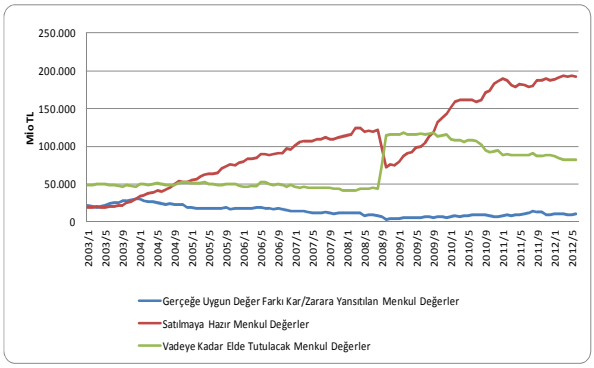
Menkul değerler portföyündeki 12 aylık değişimler yıllar itibarıyla incelendiğinde, 2010 yılı ile birlikte başlayan menkul değerlerin artış oranındaki azalış trendi, 2011 yılının son ayında ilk defa negatif olarak gerçekleşmiştir. 2012 yılının ilk yarısında menkul değerlerin yıllık değişim oranları %0 düzeyine çok yakın, son ay itibarıyla da negatif (%0,3) değer almıştır.

Grafik 12: Menkul Değerlerin Yıllık Gelişimleri

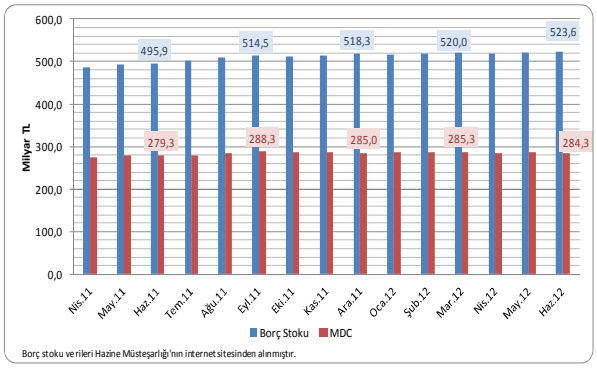

Mevcut yurtiçi ve yurtdışı ekonomik konjonktür, bankalar açısından menkul değer yatırımı yapmaktansa kredi kullandırmayı daha cazip hale getirmektedir. Söz konusu durum bankaların menkul değerlerinin toplam aktifler içindeki payının azalmasına neden olmaktadır. Nitekim 2012 yılının ilk yarısında sektörün toplam aktifleri %4,6 artarken menkul değerlerin azalmış olması neticesinde söz konusu oran %22,3'e gerilemiştir.

Grafik 13: Menkul Değerlerin Portföy Dağılımı

Grafik 14: Kamu Borç Stoku ve MDC Gelişimi

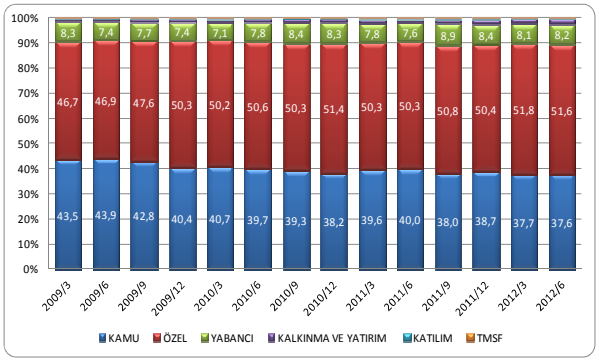

Haziran 2012 itibarıyla bankaların portföylerinde bulundan menkul değerlerin %96,7'si kamu borçlanma senetlerinden oluşmaktadır. Yabancı ülke devlet tahvillerine yapılan yatırım 1,2 milyar TL (%0,4) ile oldukça düşük bir tutardadır. Sektörün menkul değerler portföyü içinde krediye bağlı tahvillerin payı %1,1 olup, yurtiçi bankalarca ihraç edilen tahviller, hisse senetleri, yatırım fonları, özel sektör tahvilleri, banka bonoları veya banka garantili bonolar, varlığa dayalı menkul kıymetler, finansman bonoları, yurtdışı bankalar tarafından ihraç edilen tahvil ve bonolar ile yabancı özel sektör borçlanma senetlerinin toplam payı %1,7'dir.

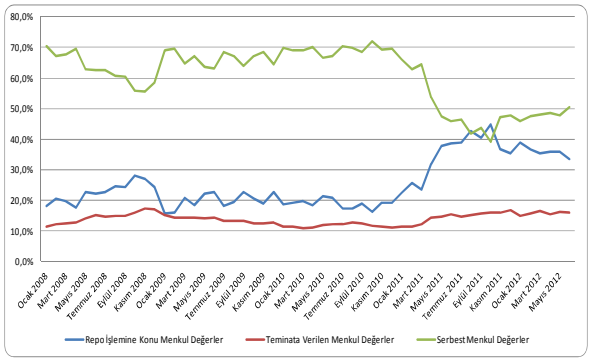
Haziran 2012 itibarıyla 523,6 milyar TL olarak açıklanan kamu brüt borç stokunun %52,5'i bankaların menkul değerler portföyünde bulunmaktadır. Bankaların yatırım tercihlerini kredilerden yana kullanıyor olmaları ve kamu borç stokunun yavaş da olsa artıyor olması kamu borç stokunun bankalarca finanse edilen kısmının oransal olarak azalmasına neden olmaktadır.

2012 yılının ilk yarısı itibarıyla özel bankalar sektörün toplam menkul değerlerinin yarısından fazlasına (%51,6) sahiptirler. Kamu bankaları %37,6 pay ile özel bankaları izlemektedir. Yılın ilk yarısında kamu bankalarının payı 1,1 puan, yabancı bankaların payı 0,2 puan ve katılım bankalarının payı 0,3 puan azalırken, özel bankaların sektör payı 1,2 puan, kalkınma ve yatırım bankalarının payı ise 0,4 puan artmıştır.

Grafik 15: Banka Gruplarına Göre Menkul Değerler

Grafik 16: Menkul Değerlerin Kullanımına Göre Dağılımı

Haziran 2012 itibarıyla sektörün menkul değerler portföyünün %33,4'ü repo (94,9 milyar TL) işlemlerine konu edilmiş, %16,1'i ise teminata verilmiştir. Repo işlemine konu menkul değerler Mayıs 2011 döneminden beri ilk defa 100 milyar TL'nin altına inerken, toplam menkul değerler içindeki payı da Ekim 2011 döneminde ulaştığı en yüksek orana (%44,7) göre 11,3 puan gerilemiştir. TCMB'nin zorunlu karşılık oranlarında ve zorunlu karşılıkların tutulma biçiminde yaptığı değişiklikler repo hacmini etkilemektedir.

Teminata verilen menkul değerler, yılsonuna göre 2,5 milyar TL azalarak Haziran 2012 itibarıyla 45,8 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Söz konusu tutarın büyük kısmı TCMB ve İMKB nezdindeki piyasalarda işlem teminatı olarak bulundurulmakta olup teminata verilen menkul değerlerin toplam içindeki payı da yılsonuna göre 0,8 puan azalmıştır.

Repo işlemine konu edilen ve teminata verilen menkul değerlerin azalması sonucu serbest menkul değerlerin toplam içindeki payı yılsonuna göre 2,8 puan artarak Mayıs 2011 döneminden sonra ilk defa yeniden %50'nin üzerine yükselmiştir. Haziran 2012 itibarıyla

143,6 milyar TL olan serbest menkul değerler, toplam menkul değerlerin %50,5'ini oluşturmaktadır.

İncelenen dönem itibarıyla sektörün menkul değerlerinin %83,9'u TP, %16,1'i YP menkul değerlerden oluşmaktadır. Yılın ilk yarısında TP menkul değerlerin payı 1,7 puan (4,2 milyar TL) artarken YP menkul değerler aynı oranda (4,9 milyar TL) azalmıştır.

Haziran 2012 itibarıyla sektörün toplam menkul değerlerinin %53,1'i değişken faizli, %46,2'si sabit faizlidir. Menkul değerlerin %0,8'i ise getirisi faize duyarlı olmayan kıymetlerden oluşmaktadır. Değişken faizli menkul değerlerin, %60,1'i referans tahvil faizlerine, %36,2'si TÜFE'ye ve %2,7'si LIBOR'a endekslidir.

Yılın ilk yarısında emanet kıymetler % 9,4 oranında (14,2 milyar TL) artmıştır. Bu artışın %42,2'si yurtiçi yerleşiklerden, %57,8'i yurtdışı yerleşiklerden kaynaklanmıştır. Buna göre yurtiçi yerleşiklerin toplam emanet kıymetler içindeki payı %53,2'ye gerilerken, yurtdışı yerleşiklerin payı %46,8'e yükselmiştir.

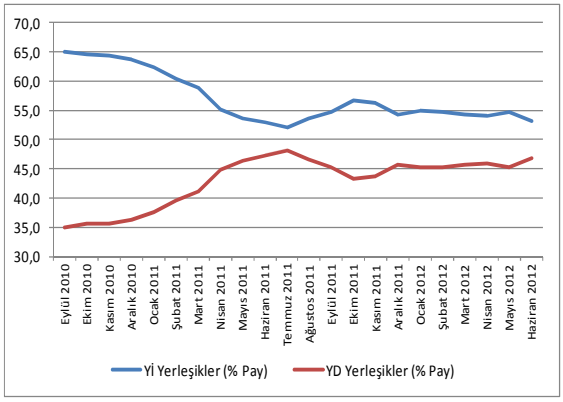
Tablo 11: Emanet Kıymetlerin ve Menkul Değerlerin Gelişimi

	Emanet Kıymetler*					
Milyon TL	*Yurtiçi Yerleşikler*	*Yurtdışı Yerleşikler*	Toplam Emanet	MDC	Emanet % Değişim**	MDC % Değişim**
Eylül 2010	*65.601*	*35.174*	100.775	274.706		
Ekim 2010	*66.263*	*36.470*	102.733	273.294	1,9	-0,5
Kasım 2010	*65.273*	*36.124*	101.397	282.200	-1,3	3,3
Aralık 2010	*65.971*	*37.711*	103.682	287.855	2,3	2,0
Ocak 2011	*68.931*	*41.456*	110.387	285.582	6,5	-0,8
Şubat 2011	*69.735*	*45.523*	115.259	285.641	4,4	0,0
Mart 2011	*71.626*	*49.885*	121.511	278.558	5,4	-2,5
Nisan 2011	72.343	58.691	131.034	275.659	7,8	-1,0
Mayıs 2011	72.956	63.142	136.097	279.618	3,9	1,4
Haziran 2011	74.021	66.035	140.056	279.325	2,9	-0,1
Temmuz 2011	75.803	70.046	145.848	279.082	4,1	-0,1
Ağustos 2011	76.934	66.851	143.785	284.860	-1,4	2,1
Eylül 2011	77.472	64.260	141.732	288.318	-1,4	1,2
Ekim 2011	79.891	61.249	141.140	286.918	-0,4	-0,5
Kasım 2011	81.890	63.703	145.593	287.212	3,2	0,1
Aralık 2011	82.282	69.431	151.713	284.983	4,2	-0,8
Ocak 2012	83.800	69.063	152.863	285.333	0,8	0,1
Şubat 2012	84.629	70.208	154.837	286.652	1,3	0,5
Mart 2012	85.521	71.820	157.341	285.343	1,6	-0,5
Nisan 2012	86.360	73.157	159.517	283.605	1,4	-0,6
Mayıs 2012	88.346	73.246	161.592	285.646	1,3	0,7
Haziran 2012	88.269	77.648	165.917	284.178	2,7	-0,5

** Nominal Değer*

*** Bir önceki döneme göre yüzde değişim*

Grafik 17: Emanet Kıymetlerin Yerleşiklere Göre Dağılım Payı (%)

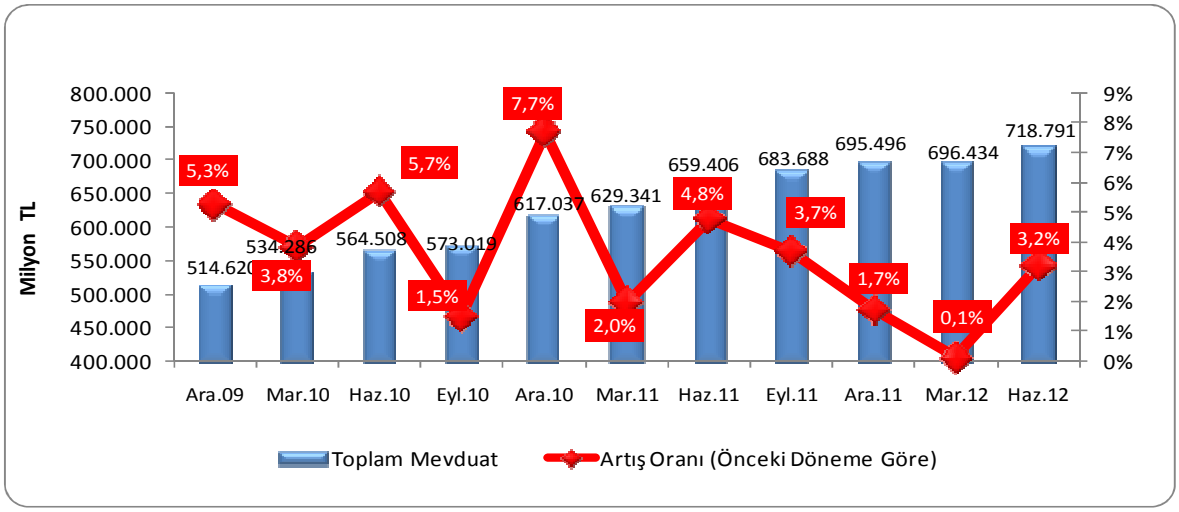
2012 yılındaki gelişim incelendiğinde, yurtdışı yerleşiklerin emanet kıymetlerinde gözlenen 8,2 milyar TL'lik artışın önemli kısmının Haziran ayında gerçekleştiği görülmektedir. Buna karşılık yurtiçi yerleşiklerin emanet kıymetleri yılın ilk ve beşinci aylarında daha fazla artarken son ayda 77 milyon TL azalış göstermiştir.

d) Mevduat

Türk bankacılık sektörünün pasifleri içinde en fazla paya sahip olan mevduat genellikle diğer fon kaynaklarına göre daha düşük maliyetli ve istikrarlı bir fon kaynağıdır. 2012 yılının ilk yarısında yine sınırlı bir artışla bankacılık sektörü toplam pasifleri %4,6 oranında büyürken, mevduat artışının %3,3 düzeyinde kalması mevduatın pasif toplamı içerisindeki payının 0,7 puan azalarak %56,4 düzeyine gerilemesine yol açmıştır. Özellikle TP mevduat artışında son dört çeyrektir görülen yavaşlama dikkat çekmektedir. Söz konusu yavaşlamada, yurtiçi tasarruf oranının ekonomik gelişmelere paralel olarak düşük seviyelerine gerilemesinin yanında bankaların; kaynak maliyetinin etkin bir şekilde yönetimi çerçevesinde yurtdışı piyasalar ve TCMB repo imkânlarını kullanması ve menkul kıymet ihraçları gibi alternatif kaynaklara başvurması önemli rol oynamıştır.

2012 yılının ikinci çeyreğinde kurların yükselmesinin de etkisiyle YP mevduattaki çeyreklik artış USD bazında %8,3'ten (10,4 milyar USD) %2,5'e (3,5 milyar USD) gerilemiştir. Aynı nedenle, TP mevduattaki ilk çeyrekteki %0,8'lik (3,5 milyar TL) azalış, ikinci çeyrekte %2,7 (12,3 milyar TL) artışa dönmüştür. Sonuç olarak, 2011 yılsonuna göre toplam mevduatın nominal büyümesi %3,3 (23,3 milyar TL) oranında, kur ve parite etkisinden arındırıldığında da %5 düzeyinde olmuştur. Diğer taraftan, Haziran 2012 itibarıyla yıllık olarak bakıldığında toplam mevduat %9 (59,4 milyar TL) artarken, söz konusu artış kur ve parite etkisinden arındırıldığında %7,6 olmaktadır.

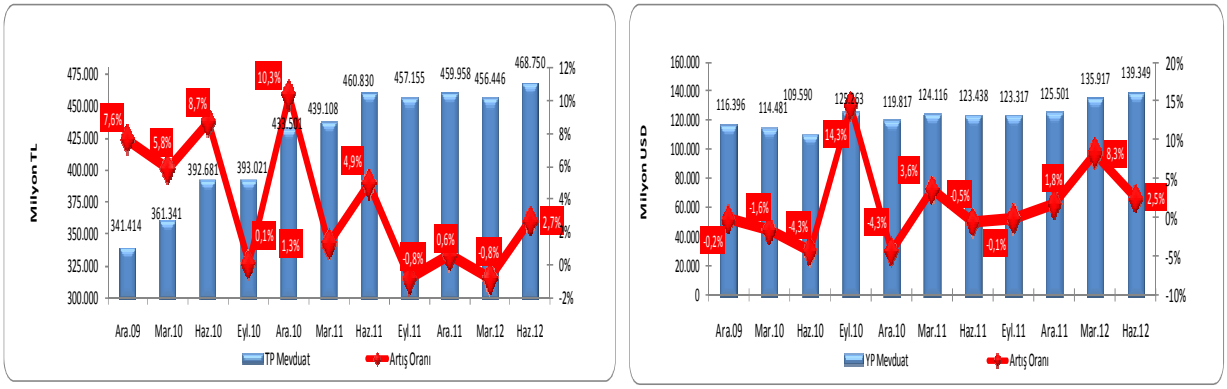
Grafik 18: Çeyrek Dönemler İtibarıyla Toplam Mevduatın Gelişimi

Toplam mevduatın artış hızı ikinci çeyrekte %0,1'den %3,2'ye yükselmiştir. Toplam mevduatın ikinci çeyrekte ilk çeyreğe göre daha hızlı artması, önceki üç yılda da görülmüş olmakla birlikte, incelenen dönemde ikinci çeyrekler arasında en düşük artış 2012 yılının ikinci çeyreğinde görülmüştür.

2012 yılının ilk yarısında TP mevduat %1,9 (8,8 milyar TL) ile sınırlı artış göstermiş, YP mevduat ise USD bazında %11 (13,9 milyar USD) artmıştır. YP mevduattaki artışın 1,6 milyar USD'si kıymetli maden depolarından kaynaklanmıştır. Kurlardaki artışların yanı sıra, ikinci çeyrekte ortalama TP mevduat faizleri artarken, ortalama YP faiz oranlarının azalış göstermesi de TP mevduatın ikinci çeyrekte daha hızlı büyümesinde etkili olmuştur.

Grafik 19:Çeyrek Dönemler İtibarıyla TP ve YP Mevduatın Gelişimi

2012 yılının ilk yarısında TMSF bankaları[6] hariç tüm banka gruplarının mevduatı yükselmiştir. Söz konusu dönemde en yüksek mevduat/katılım fonu artışı 13 milyar TL (%3,8) ile özel bankalarda görülmüştür.

Tablo 12:Banka Grupları İtibarıyla Mevduatın Gelişimi

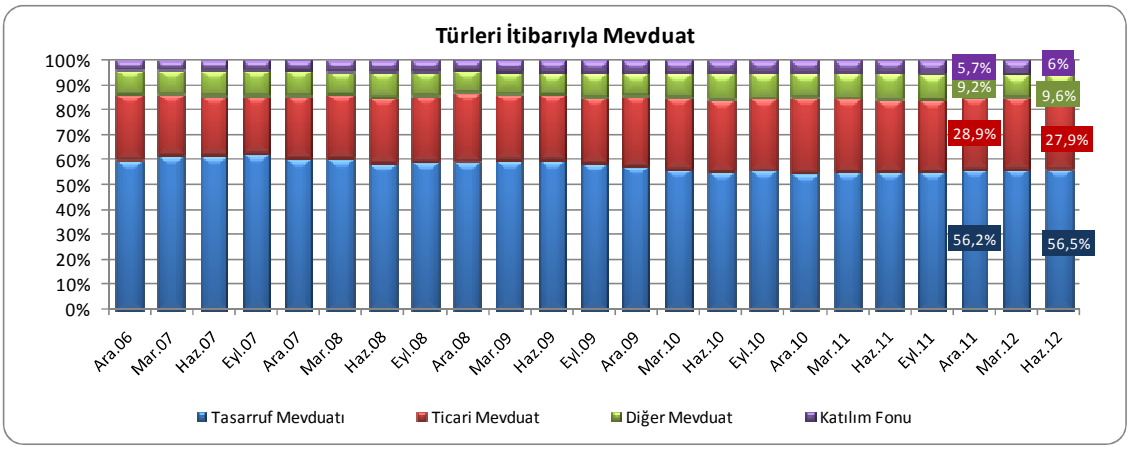
	Aralık 2011			Haziran 2012			DEĞİŞİM					
							TUTAR			%		
(Milyon TL)	TP (Milyon TL)	YP (Milyon USD)	Toplam (Milyon TL)	TP (Milyon TL)	YP (Milyon USD)	Toplam (Milyon TL)	TP (Milyon TL)	YP (Milyon USD)	Toplam (Milyon TL)	TP	YP	Toplam
Kamu Bankaları	169.011	30.052	**225.330**	170.084	32.726	228.783	1.073	2.675	**3.453**	0,6	8,9	**1,5**
Özel Bankalar	208.836	74.030	**347.480**	214.712	81.486	360.519	5.876	7.456	**13.040**	2,8	10,1	**3,8**
Yabancı Bankalar	58.200	13.353	**83.438**	59.647	15.087	86.949	1.447	1.733	**3.511**	2,5	13,0	**4,2**
Katılım Bankaları	23.896	8.056	**39.220**	24.292	10.044	42.513	396	1.988	**3.293**	1,7	24,7	**8,4**
TMSF Bankaları	14,8	6,7	**27,5**	14,4	6,4	26,0	0	-0,3	**-1,5**	-2,7	-4,3	**-5,4**
BANKACILIK SEKTÖRÜ	**459.958**	**125.498**	**695.496**	**468.750**	**139.349**	**718.791**	**8.792**	**13.851**	**23.295**	**1,9**	**11,0**	**3,3**

* YP mevduat tutarı hesaplanırken her bankanın ilgili tarihteki USD alış kuru esas alınmıştır.

Haziran 2012 itibarıyla yılsonuna göre tasarruf mevduatının toplam mevduat içerisindeki payı 0,3 puan, katılım fonlarının payı 0,3 puan, diğer mevduatın payı ise 0,4 puan artarken; ticari mevduatın payı 1 puan azalmıştır.

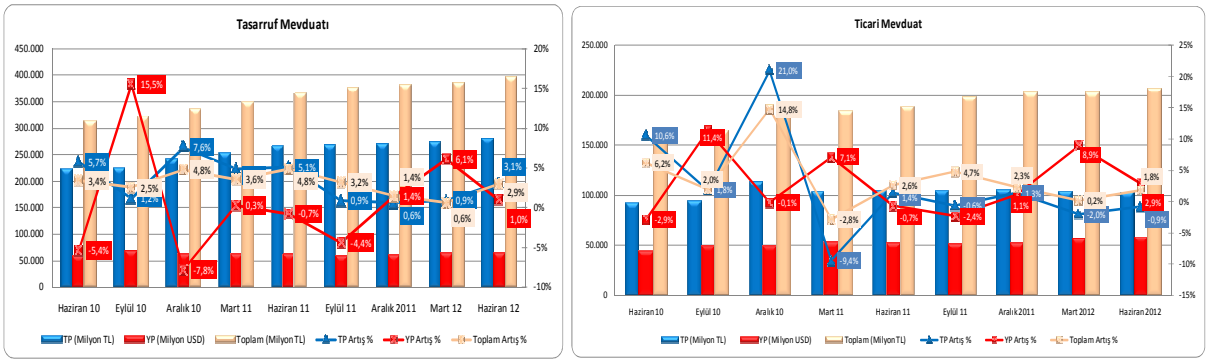
[6] TMSF bankaları çok düşük bir bakiyeye sahip olduğundan analiz dışında tutulmuştur.

Grafik 20:Mevduatın Türleri İtibarıyla Dağılımı

2012 yılının ikinci çeyreğinde TP tasarruf mevduatı %3,1, YP tasarruf mevduatı %1 (USD bazında) ve toplam tasarruf mevduatı %2,9 artmıştır. Aynı dönemde TP ticari mevduat %0,9 azalırken, YP ticari mevduat %2,9 (USD bazında), toplam ticari mevduat ise %1,8 artmıştır. Mevduat sahipleri TL'nin değer kazandığı 2012 ilk çeyreğinde yabancı para cinsinden mevduat/katılım fonu hesaplarına yönelirken, TL'nin değer kaybettiği ikinci çeyrekte YP mevduattaki artış sınırlı olmuştur.

Grafik 21:Tasarruf Mevduatı ile Ticari Mevduatın Gelişimi

Bilindiği üzere, TCMB bankacılık sisteminde kaynakların vadesinin uzatılması yoluyla vade uyumsuzluğunu azaltmak[7] amacıyla 17 Aralık 2010'dan başlayarak Türk Lirası ve yabancı para zorunlu karşılık oranlarını, mevduat-katılım fonunun vade yapısına göre farklılaştırma yoluna gitmiştir. Söz konusu politikaların etkisiyle mevduatın vadesi Aralık 2010 – Haziran 2012 döneminde bir aya kadar vadeden daha uzun vadelere kaymış, vadesiz ve üç aya kadar vadeli mevduatın payı 5,4 puan azalmıştır.

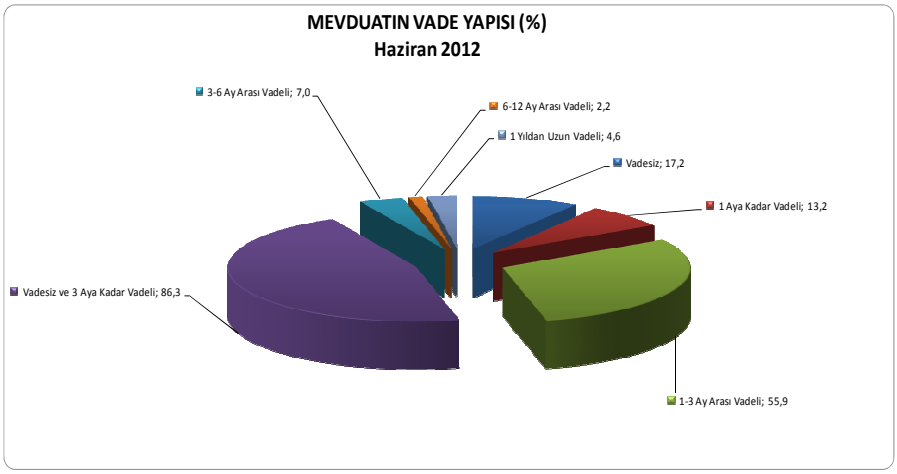
[7] Artan iç talebi kısmak ve kredi artışını sınırlandırmak söz konusu politikaların başlangıcındaki ana amaçlardır.

Tablo 13:Mevduatın Vade Dağılımı (%)

						Değişim (Puan)		
	Ara.10	Haz.11	Ara.11	Mar.12	Haz.12	Aralık 2010 - Haziran 2012	Aralık 2011 - Haziran 2012	Mart 2012 - Haziran 2012
Vadesiz	15,9	16,6	17,4	16,3	17,2	1,3	-0,2	0,9
1 Aya Kadar Vadeli	26,0	16,1	14,8	14,2	13,2	-12,9	-1,6	-1,0
1-3 Ay Arası Vadeli	49,7	51,9	53,2	54,9	55,9	6,2	2,7	1,0
Vadesiz ve 3 Aya Kadar Vadeli	***91,6***	***84,6***	***85,4***	***85,4***	***86,3***	***-5,4***	***0,9***	***0,9***
3-6 Ay Arası Vadeli	4,1	8,9	7,5	7,7	7,0	2,8	-0,5	-0,7
6-12 Ay Arası Vadeli	1,5	2,3	2,4	2,3	2,2	0,7	-0,2	-0,1
1 Yıldan Uzun Vadeli	2,7	4,2	4,6	4,7	4,6	1,9	0,0	-0,1

2012 yılının ilk yarısında mevduatın vade dilimlerinde yine en fazla artış 2,7 puanla bir – üç ay vadede, en fazla azalış ise 1,6 puanla bir aya kadar vadede görülmektedir. 2012 yılının ikinci çeyreğinde vadesiz ve üç aya kadar vadeli mevduatın payında 1 puanlık bir artış gözlenirken, üç - altı ay vadede 0,7 puan ve altı – on iki ay vadede 0,1 puan azalış söz konusudur. Sektörün en önemli fon kaynağı ve aktif pasif vade uyumsuzluğunun temel sebebi olan mevduatın vade yapısının 2010 yılına kıyasla uzamasına rağmen, mevduatın vadesinin halen kısa olduğu görülmektedir. Diğer taraftan, hâlihazırda vade gözetmeksizin stopaj usulüyle %15 vergi alınan mevduatta, vade bazında vergilendirmeye gidilmesi yönünde yapılan çalışmaların mevduatın ortalama vadesini uzatacağı düşünülmektedir.

Grafik 22: Mevduatın Vade Dağılımı

2011 yılında yükselen altın fiyatlarına paralel olarak mudiler tarafında yoğun ilgi görmeye başlayan kıymetli maden depo hesapları sektörde vadeli ve vadesiz olarak altın yatırımlarının değerlendirilmesinde önemli bir yatırım aracı haline gelmiştir. Bir önceki aya göre gelişime bakıldığında en yüksek artışın altının ons fiyatının yükselmesinin de etkisiyle, %71,2 (2,8 milyar USD) ile Temmuz-Ağustos 2011 döneminde gerçekleştiği görülmektedir. 2012 yılının ikinci çeyreğinde de kıymetli maden depolarına olan ilgi devam ederken, Mayıs

ayındaki 306 milyon USD azalış, döviz kurlarındaki ve altın fiyatlarındaki artışın etkisini yansıtmaktadır.

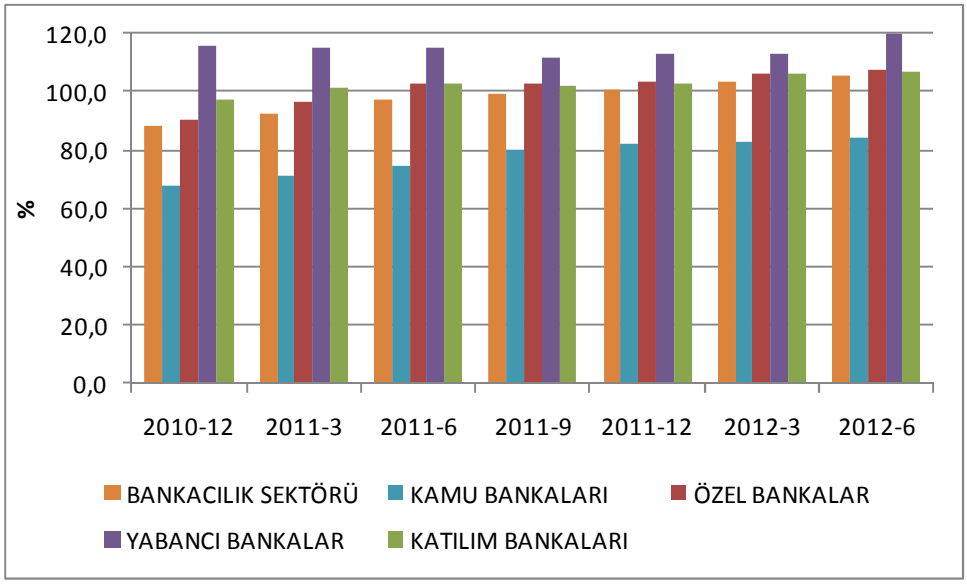
Tablo 14:Aylar İtibarıyla Kıymetli Maden Depo Hesaplarının Gelişimi

	Kıymetli Maden Depo Hesabı			Toplam Değişim	
(Milyon USD)	Vadeli	Vadesiz	Toplam	Tutar	(%)
Oca.11	502	1.652	2.154		
Şub.11	400	1.701	2.101	-53	-2,5
Mar.11	447	1.967	2.414	313	14,9
Nis.11	485	2.153	2.638	224	9,3
May.11	508	2.292	2.800	162	6,1
Haz.11	565	2.621	3.186	386	13,8
Tem.11	737	3.262	3.999	813	25,5
Ağu.11	1.003	5.844	6.846	2.847	71,2
Eyl.11	990	6.471	7.460	614	9,0
Eki.11	1.110	7.131	8.241	781	10,5
Kas.11	1.103	6.542	7.645	-596	-7,2
Ara.11	1.079	6.735	7.814	170	2,2
Oca.12	1.232	6.975	8.207	393	5,0
Şub.12	1.239	6.830	8.069	-138	-1,7
Mar.12	1.254	7.759	9.012	943	11,7
Nis.12	1.263	7.981	9.244	231	2,6
May.12	1.333	7.605	8.937	-306	-3,3
Haz.12	1.478	7.911	9.389	452	5,1

TCMB kurları esas alınarak hesaplanmıştır.

2012 yılının ilk yarısında kredilerin artış oranının (%8) mevduatın artış oranının (%3,3) üzerine çıkmasıyla mevduatın krediye dönüşüm oranı 4,5 puan artarak %105,5 seviyesine yükselmiştir. Banka grupları arasında yabancı bankalar %119,7 ile en yüksek orana sahip iken, kamu bankaları %84,4 ile sektör ortalamasının altında olan tek banka grubudur.

Grafik 23: Banka Grupları Bazında Mevduatın Krediye Dönüşüm Oranı

Yurtdışı şubeler nezdindeki mevduatın toplam mevduat içindeki payı azalmaya devam ederek Haziran 2012 itibarıyla %4,4 seviyesine gerilemiştir. Yurtdışı şubeler nezdindeki TP mevduat, Aralık 2010- Haziran 2011 döneminde Arap baharı nedeniyle, izleyen dönemde ise temelde kademeli olarak faize duyarlı kısa vadeli ticari mevduatın çekilmesi sonucu azalmıştır. Söz konusu azalışın tamamına yakını Bahreyn ve Malta şubelerindeki yurtiçi yerleşiklerin mevduatından kaynaklanmıştır. Son dönemlerde TP mevduattaki azalış ve YP mevduattaki artış ağırlıklı olarak Malta ve Londra şubelerinden kaynaklanmaktadır.

Tablo 15: Yurt Dışı Şubeler Nezdinde Toplanan Mevduat

	Yurt Dışı Şubeler Nezdinde Toplanan				Değişim** (%)		
Dönem	TP (Milyon TL)	YP* (Milyon USD)	Toplam (Milyon TL)	Top. Mevduat İçindeki % Pay	TP	YP	Toplam
Aralık 10	27.110	13.065	47.198	7,6	15,5	3,2	13,1
Haziran 11	16.254	11.194	34.341	5,2	-0,8	8,7	6,6
Aralık 11	13.570	10.008	32.474	4,7	-9,2	-1,4	-3,7
Mart 12	10.661	11.796	31.575	4,5	-21,4	17,9	-2,8
Haziran 12	8.761	12.739	31.775	4,4	-17,8	8,0	0,6

*YP mevduat tutarları hesaplanırken ilgili tarihteki TCMB USD alış kuru esas alınmıştır.

** Önceki döneme kıyasla değişimi göstermektedir.

e) Yurtdışı Bankalara Borçlar

TCMB'nin sektörün TL yükümlülükleri için belli oranlarda döviz ve altın cinsinden zorunlu karşılık tesisine ilişkin düzenlemeleri, küresel sıkıntılara karşı gelişmiş ülke merkez bankalarının uyguladığı genişletici para politikaları ile yurt dışı borçlanmanın maliyet avantajı sektörün aktif büyümesini fonlamada yurt dışı kaynaklara yönelmesine etkide bulunmaktadır. Sektörün yurtdışı bankalardan temin ettiği borçların toplamı, 2012 yılının ilk yarısında %8,3 oranında (8,1 milyar USD) artış göstererek 105,7 milyar USD'ye yükselmiştir. Söz konusu artışta krediler (4,3 milyar USD), mevduat (2,9 milyar USD) ve repodan sağlanan fonlardaki (2,2 milyar USD) artışın etkili olduğu görülmektedir. Yurtdışı bankalardan temin edilen borçlarda yıllık bazda ise %4,7 oranında (4,7 milyar USD) artış gerçekleşmiştir.

Haziran 2012 döneminde bankaların yurtdışı bankalara borçları içerisinde kendi risk gruplarından sağladığı fon tutarı yılsonuna göre 1,4 milyar USD artarak 18,7 milyar USD'ye ulaşmış olup toplam yurtdışı borçlara oranı %17,7'dir.

Tablo 16:Yurtdışı Bankalardan Sağlanan Fonların Gelişimi

									Değişim			
	Haziran 2011		Aralık 2011		Mart 2012		Haziran 2012		Haz.11 - Haz.12		Ara.11 - Haz.12	
(milyon USD)	Tutar	% Pay	Tutar	% Pay	Tutar	% Pay	Tutar	% Pay	Tutar	(%)	Tutar	(%)
Mevduat	13.399	13,3	13.144	13,5	15.325	15,1	16.078	15,2	2.679	20,0	2.934	22,3
Kredi	41.629	41,2	41.155	42,2	43.228	42,5	45.476	43,0	3.847	9,2	4.321	10,5
Sendikasyon	17.572	17,4	15.748	16,1	14.881	14,6	14.982	14,2	-2.590	-14,7	-766	-4,9
Seküritizasyon	9.037	8,9	8.384	8,6	7.880	7,7	7.663	7,2	-1.374	-15,2	-721	-8,6
Repo	15.602	15,5	14.787	15,1	15.861	15,6	16.938	16,0	1.336	8,6	2.152	14,6
Sermaye Benzeri Krediler	3.735	3,7	4.389	4,5	4.532	4,5	4.497	4,3	762	20,4	108	2,5
Diğer*	0	0,0	0	0,0	69	0,1	61	0,1	61	-	61	-
TOPLAM	**100.975**	**100**	**97.607**	**100**	**101.777**	**100**	**105.695**	**100**	**4.721**	**4,7**	**8.088**	**8,3**

(*)Vade unsuru taşımayan işlemlerin dışında, İşlem tür kodları sınıflandırmasından herhangi bir tür işlem koduna dahil olmadığı halde bankalarla yapılan borç tarafındaki işlemleri kapsamaktadır.

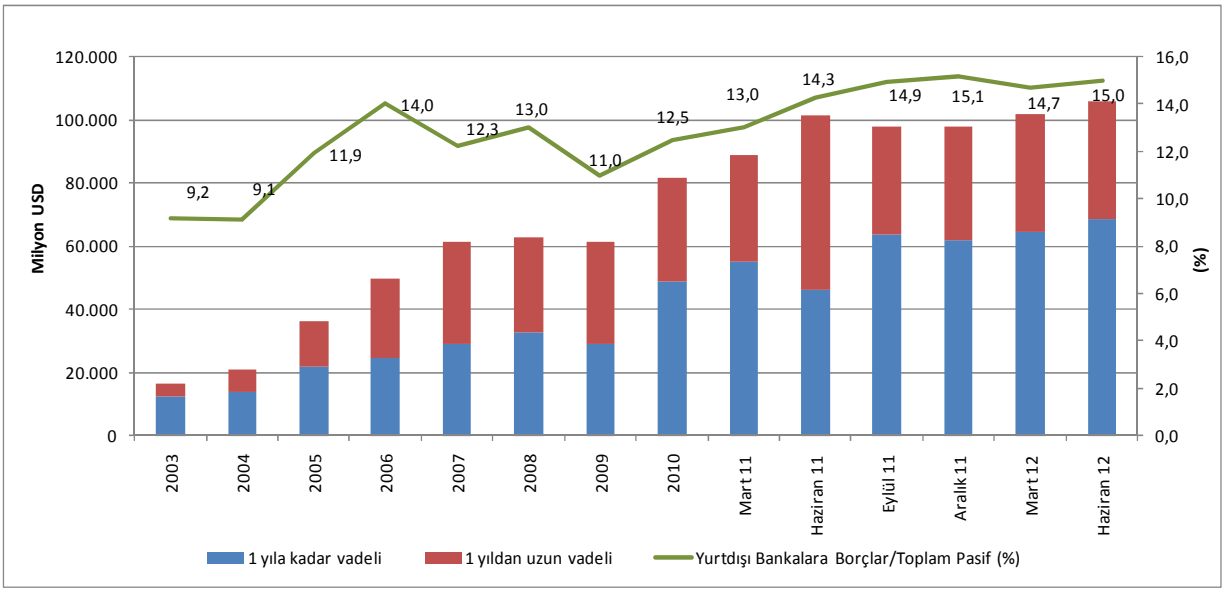
Yurtdışı bankalardan borçlar, yılın ilk çeyreğinde %4,3, ikinci çeyreğinde %3,8 oranında artmıştır. İkinci çeyrekte repo işlemlerinden sağlanan fonlarda %6,8 oranında (1,1 milyar USD), kredilerde ise %5,2 oranında (2,2 milyar USD) artış görülmüştür. Yurtdışı bankalardan repo işlemleriyle sağlanan fonlar temel olarak Amerika, İngiltere, Almanya ve Hollanda merkezli finans kuruluşları ile yapılan işlemlerden kaynaklanmakta olup işlemlerin %90'ı USD üzerinden gerçekleştirilmiştir. Haziran 2012 döneminde repo işlemlerinden sağlanan fonların %86,1'i bir yıla kadar vadeli, %13,9'u ise bir yıldan uzun vadeli işlemlerden oluşmaktadır.

Sendikasyon ve seküritizasyon kredilerinin yurtdışı bankalardan sağlanan toplam fonlar içindeki payı Haziran 2012'de %21,4 düzeyinde gerçekleşmiştir. Bankacılık sektörünün yurtdışından temin ettiği sendikasyon ve seküritizasyon kredileri, sektörün toplam yabancı kaynaklarının[8] %3,7'sini oluşturmaktadır. Devam eden küresel olumsuzluklara karşın sektör sendikasyon kredilerini yenilemede problem yaşamamaktadır.

Haziran 2012 döneminde, yurtdışı bankalardan mevduat ve kredi şeklinde sağlanan fonların 10,1 milyar USD'lik kısmı ve repo yoluyla sağlanan fonların 606 milyon USD'lik kısmı olmak üzere toplam 10,7 milyar USD'lik kısmı TP cinsindendir.

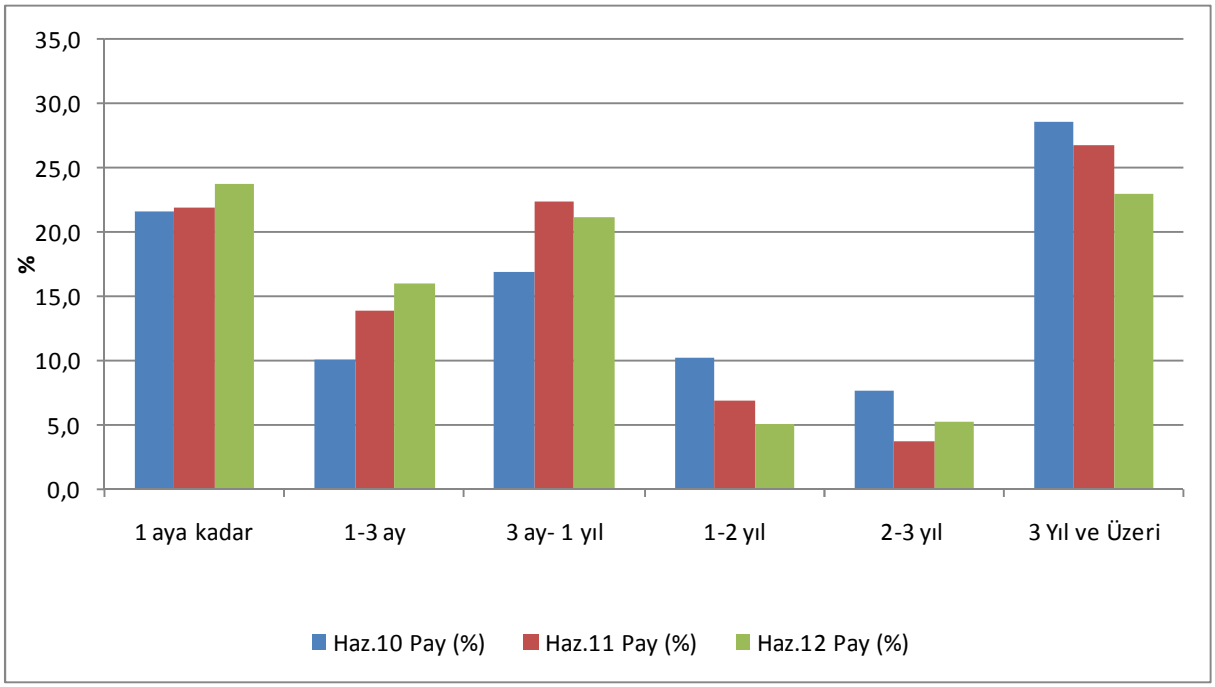
Sektörün yurtdışından sağladığı borçların toplam pasifler içindeki payı Aralık 2009 itibarıyla %11 düzeyinde iken Aralık 2011 döneminde %15 seviyesine ulaşmış, Haziran 2012 döneminde de bu seviyesini korumuştur. Yurtdışı bankalardan temin edilen fonların vade dağılımı incelendiğinde; Aralık 2011 döneminde 1 yıla kadar vadeli işlemlerin toplam yurtdışı bankalardan sağlanan borçlar içindeki payı %63,4 iken, 1,3 puan artarak Haziran 2012 itibarıyla %64,7'ye yükselmiştir.

Grafik 24: Yurtdışı Bankalardan Temin Edilen Fonların Vade Dağılımı ve Toplam Pasif İçindeki % Payı

[8] Özkaynaklar hariç tutulmuştur.

Grafik 25: Yurtdışı Bankalardan Temin Edilen Kredi ve Mevduat Şeklindeki Fonların Vade Dağılımı ve Gelişimi[9]

Yurtdışı bankalardan temin edilen kredi ve mevduat şeklindeki fonların vade yapısı ve gelişimi incelendiğinde ise, iki yıllık dönemde 1 yıldan daha uzun vade dağılımına sahip olan kredi ve mevduatın payının azaldığı, 1 yıl ve daha kısa vade dağılımına sahip olan kredi ve mevduatın payının arttığı görülmektedir.

[9] Sendikasyon ve seküritizasyon kredileri hariç tutulmuştur.

Tablo 17: Yurtdışı Bankalardan Temin Edilen Fonların Ülkelere Göre Dağılımı

Milyon USD	Ara.11		Haz.12		Değişim	
Genel Merkez Ülkesi	**Tutar**	**Pay %**	**Tutar**	**Pay %**	**Tutar**	**%**
ABD	18.938	19,4	21.351	20,2	2.414	12,7
Büyük Britanya	12.230	12,5	11.000	10,4	-1.230	-10,1
Almanya	10.843	11,1	10.638	10,1	-205	-1,9
Hollanda	7.549	7,7	8.079	7,6	530	7,0
Lüksemburg	7.717	7,9	7.749	7,3	31	0,4
Fransa	6.588	6,7	7.125	6,7	537	8,1
İsviçre	5.991	6,1	6.114	5,8	122	2,0
Belçika	3.878	4,0	4.147	3,9	268	6,9
Japonya	2.465	2,5	3.748	3,5	1.284	52,1
Suudi Arabistan	1.251	1,3	1.679	1,6	428	34,2
Libya	1.432	1,5	1.666	1,6	234	16,4
Avusturya	599	0,6	1.606	1,5	1.008	168,2
Kanada	1.608	1,6	1.546	1,5	-62	-3,9
Cayman Adaları	1.527	1,6	1.502	1,4	-25	-1,7
İtalya	1.795	1,8	1.426	1,3	-369	-20,6
Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti	841	0,9	1.320	1,2	478	56,8
Kuveyt	473	0,5	1.306	1,2	834	176,2
Bahreyn	696	0,7	1.201	1,1	505	72,6
Yunanistan	1.402	1,4	976	0,9	-426	-30,4
Birleşik Arap Emirlikleri	763	0,8	947	0,9	184	24,1
Diğer	9.022	9,2	10.570	10,0	1.548	17,2
Sektör Toplamı	97.607	100,0	105.695	100,0	8.088	8,3

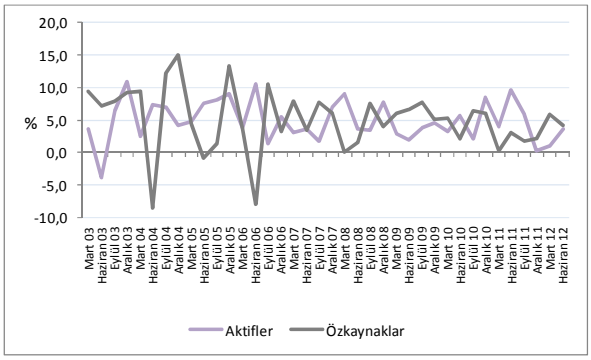
Haziran 2012 döneminde 105,7 milyar USD'ye ulaşan yurtdışı bankalara borçların önemli bir kısmı ABD (21,3 milyar USD - %20,2), Büyük Britanya (11 milyar USD - %10,4), Almanya (10,6 milyar USD - %10,1), Hollanda (8,1 milyar USD - %7,6), Lüksemburg (7,7 milyar USD - %7,3), Fransa (7,1 milyar USD - %6,7) ve İsviçre (6,1 milyar USD - %5,8) merkezli finans kuruluşlarından temin edilmiştir. Euro Alanı'nda yer alan ülke ekonomilerinde yaşanan olumsuz gelişmeler, bu bölgeden sağlanan borçların toplam yurtdışı borçlar içindeki payını sınırlamış olup, Orta Doğu ve Asya ülkeleri merkezli finans kuruluşlarından sağlanan fonların toplam yurtdışı borçlar içindeki payında artış gözlenmiştir.

f) Özkaynaklar ve Sermaye Yeterliliği

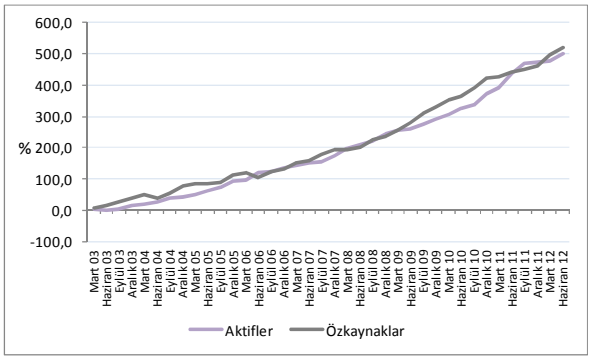
Sektörün özkaynakları yılın ilk çeyreğinde %5,8 (8,4 milyar TL) ve ikinci çeyreğinde %4,1 (6,3 milyar TL) artarak 159,3 milyar TL'ye ulaşmıştır. Yılın altı aylık döneminde özkaynaklarda gözlenen artış, büyük ölçüde dağıtılmayarak bünyede bırakılan geçmiş yıl karlarından (yedek akçeler) ve dönem net karı ile menkul değerler değerleme farklarındaki artıştan kaynaklanmıştır.

Sektörün karlılık performansındaki gerilemeye bağlı olarak sektörün özkaynaklarının büyüme oranının toplam aktiflerin büyüme oranının altında kaldığı Eylül 2010 - Eylül 2011 dönemi sonrasında, 2011 yılının son çeyreği ile 2012 yılının ilk yarısında özkaynaklar toplam aktiflerden hızlı büyümüştür. Faiz marjlarındaki iyileşmenin karlılığa yaptığı olumlu katkı, söz konusu gelişmede etken faktör olmuştur. 2012 yılının ilk yarısında sektörün toplam aktifleri %4,6 büyürken, özkaynakları %10,1 artmıştır. Uzun dönemde sektörün özkaynaklarının ve toplam aktiflerinin kümülatif büyüme oranlarının birbirine çok yakın olduğu gözlenmektedir. 2002 yılsonundan incelenen döneme kadar çeyrek dönemlik periyotlarla kümülatif olarak hesaplanan büyüme oranlarına göre Haziran 2012 itibarıyla özkaynaklardaki artış oranının toplam aktiflerin üzerinde olduğu görülmekte olup bu durum Türk Bankacılık Sektörünün mali yapısı bakımından olumlu değerlendirilmektedir.

Grafik 26: Toplam Aktifler ve Özkaynakların Değişimi (Çeyrek Dönemler İtibarıyla)

Grafik 27: Toplam Aktifler ve Özkaynakların Değişimi (Kümülatif - Aralık 2002 bazlı)

Sektörün kar dağıtımının sınırlandırılması ve karların bünyede bırakılmasının teşvik edilmesi yönünde Kurumumuzca sürdürülen uygulama sayesinde bankaların bilançolarında toplam ödenmiş sermayelerinin yaklaşık iki katı kadar yedek akçe oluşumu sağlanarak sektörün güçlü özkaynak yapısı korunmuştur.

Tablo 18: Özkaynak Unsurlarının Gelişimi

					DEĞİŞİM (%)			
					2011/12-2012/6		2012/3-2012/6	
(Milyon TL)	2011/6	2011/12	2012/3	2012/6	Tutar	%	Tutar	%
Ödenmis Sermaye	49.496	50.493	50.894	52.432	1.939	3,8	1.538	3,0
Yedek Akçeler	89.948	89.777	99.331	104.463	14.686	16,4	5.132	5,2
Ödenmiş Sermaye Enflasyon Düzeltme Farkı	0	0	0	0	0	-	0	-
Sabit Kıymet Yeniden Değerleme Farkları	1.627	1.878	2.472	2.616	738	39,3	144	5,8
Menkul Değerler Değerleme Farkları	5.310	532	4.035	5.823	5.292	995,6	1.789	44,3
Dönem Karı (Zararı)*	10.371	19.844	5.980	11.552	1.181	11,4		
Geçmiş Yıllar Karı (Zararı)	-17.674	-17.878	-9.677	-17.568	310	-1,7	-7.891	81,6
TOPLAM ÖZKAYNAKLAR	**139.079**	**144.646**	**153.035**	**159.319**	**14.673**	**10,1**	**6.284**	**4,1**

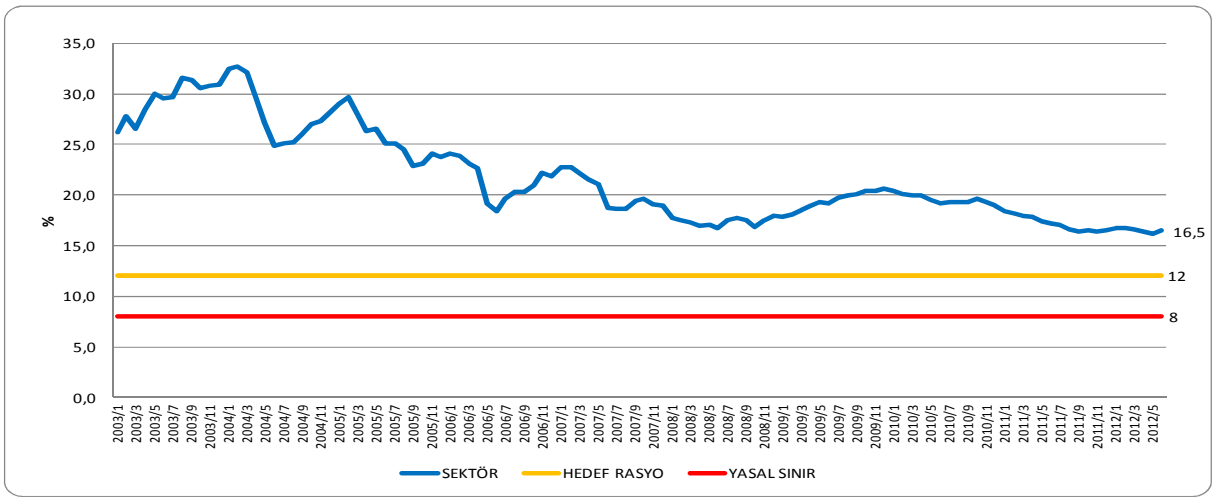
* Dönem Karı (Zararı) satırındaki değişim yıllıktır.

2012 yılının ilk çeyreğinde iki bankada toplam 401 milyon TL (102 milyon TL'si nakit) ödenmiş sermaye artışı gerçekleşmiştir. Yılın ikinci çeyreğinde ise dokuz bankada toplam 1,5 milyar TL (252 milyon TL'si nakit) sermaye artırımı olmuştur. Böylece yılın ilk yarısında on bankada gerçekleşen sermaye artışı toplamı 1,9 milyar TL olmuştur.

2011 yılsonuna göre menkul değerler değerleme farklarında gözlenen yüksek oranlı artış hem satılmaya hazır menkul değerlerin değerleme farklarından, hem de iştirakler, bağlı ortaklıklar ve birlikte kontrol edilen ortaklıkların değerleme farklarından kaynaklanmaktadır. Satılmaya hazır menkul değerlerin değerleme farkları 2011 yılsonunda negatif 1,7 milyar TL iken 3 milyar TL artarak Haziran 2012 döneminde 1,3 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Menkul değer değerleme farklarının diğer bileşenlerinden olan iştirakler, bağlı ortaklıklar ve birlikte kontrol edilen ortaklıklara ilişkin değerleme farkları ise aynı dönemde %89,9 oranında (2,4 milyar TL) artmıştır.

2012 yılının ilk yarısında sektörün **sermaye yeterliliği rasyosu (SYR)** yılsonuna göre 0,1 puan azalarak %16,5 düzeyinde gerçekleşmiş olup SYR'nin uzun dönemli gelişimi izleyen grafikte verilmektedir.

Grafik 28: Sermaye Yeterliliği Rasyosu

Sektörün SYR'sinin payını oluşturan yasal özkaynaklar yılın ilk yarısında %8,4 artarken, paydasını oluşturan risk ağırlıklı varlıklar %9 oranında artmış ve SYR'de yılsonuna göre 0,1 puanlık azalış gerçekleşmiştir. Haziran 2012 itibarıyla risk ağırlıklı varlıkların %86,7'si kredi riskine esas tutardan oluşmakta olup yılın ilk yarısında %9,6 oranında ve operasyonel riske esas tutar %8,3 oranında artarken, piyasa riskine esas tutar %1,8 oranında azalmıştır.

Tablo 19: SYR Bileşenleri

					FARK (%)*	
(Milyon TL)	2011/6	2011/12	2012/3	2012/6	2011/12-2012/6	2012/3-2012/6
Ana Sermaye	132.271	142.593	147.684	152.529	7,0	3,3
Katkı Sermaye	14.567	16.263	17.807	19.447	19,6	9,2
Sermaye	**146.838**	**158.856**	**165.491**	**171.976**	**8,3**	**3,9**
Sermayeden İndirilen Değerler (-)	1.015	931	966	783	-15,9	-19,0
Özkaynak	**145.823**	**157.925**	**164.524**	**171.193**	**8,4**	**4,05**
Risk Ağırlıklı Varlıklar	**850.337**	**954.196**	**993.396**	**1.040.008**	**9,0**	**4,69**
Kredi Riskine Esas Tutar	720.013	822.536	851.004	901.219	9,6	5,9
Risk ağırlığı % 0 olanlar,	*0*	*0*	*0*	*0*	-	-
Risk ağırlığı %10 olanlar,	*0*	*0*	*0*	*0*	-	-
Risk ağırlığı % 20 olanlar,	*11.030*	*14.600*	*14.103*	*16.698*	*14,4*	*18,4*
Risk ağırlığı % 50 olanlar,	*75.202*	*83.746*	*85.705*	*89.482*	*6,8*	*4,4*
Risk ağırlığı % 100 olanlar,	*620.787*	*662.365*	*669.528*	*691.068*	*4,3*	*3,2*
Risk ağırlığı % 150 olanlar,	*6.381*	*17.569*	*20.869*	*26.434*	*50,5*	*26,7*
Risk ağırlığı % 200 olanlar,	*6.613*	*44.256*	*60.800*	*77.537*	*75,2*	*27,5*
Piyasa Riskine Esas Tutar	36.301	37.638	40.571	36.968	-1,8	-8,9
Operasyonel Riske Esas Tutar	94.023	94.023	101.821	101.821	8,3	0,0
Sermaye Yeterliliği Rasyosu (%)*	**17,1**	**16,6**	**16,6**	**16,5**	**-0,1**	**-0,1**

** Sermaye Yeterliliği Rasyosu'ndaki değişim puan olarak ifade edilmiştir.*

Konsolide olmayan sermaye yeterliliği rasyolarının banka grupları bazında gelişimi incelendiğinde 2012 yılının ilk yarısında yalnızca kamu bankalarının SYR'sinin arttığı, diğer banka gruplarının SYR'sinin azaldığı ve aynı durumun yılın ikinci çeyreği için de geçerli olduğu görülmektedir.

Faaliyet yapıları gereği sermaye yeterliliği rasyoları yüksek olan kalkınma ve yatırım bankaları ile bankacılık faaliyeti bulunmayan TMSF bankaları hariç tutulduğunda, ilk yarı yılda SYR'si en fazla azalan banka grubu katılım bankaları grubudur.

Tablo 20: Banka Grupları Bazında Sermaye Yeterliliği Rasyosu

					Fark (Puan)	
(%)	2011/6	2011/12	2012/3	2012/6	2011/12-2012/6	2012/3-2012/6
Kalkınma ve Yatırım Bankaları	54,37	48,17	48,46	47,33	-0,84	-1,14
TMSF Bankaları	54,67	58,77	44,04	42,44	-16,33	-1,60
Bankacılık Sektörü	**17,15**	**16,55**	**16,56**	**16,46**	**-0,09**	**-0,10**
Özel Bankalar	16,27	15,48	15,35	15,21	-0,27	-0,14
Yabancı Bankalar	15,95	16,88	16,91	16,59	-0,28	-0,32
Kamu Bankaları	15,12	14,53	14,97	15,29	0,75	0,31
Katılım Bankaları	14,20	14,04	13,92	13,70	-0,34	-0,22

Türk Bankacılık Sektörü'nün sermaye yeterlilik rasyosu yaklaşık son bir yıllık süreçte yatay bir trend izlemektedir. Özellikle geçtiğimiz yılın ikinci yarısı itibarıyla alınan politika tedbirlerinin de etkisiyle bankaların kredilerinin artış hızının yavaşlaması SYR'nin düzeyini korumasında temel faktörlerden olmuştur. İncelenen dönem itibarıyla sektörün ve banka gruplarının SYR düzeyi asgari yasal sınır olan %8'in, Kurumumuzca uygulanmakta olan %12'lik hedef rasyo düzeyinin ve gelişmiş ve gelişmekte olan birçok ülkenin üzerinde olup yasal özkaynakların %89'u kaliteli özkaynak unsuru olarak nitelendirilen ana sermayeden oluşmaktadır.

Öte yandan, Temmuz 2012 itibarıyla Basel II düzenlemeleri yürürlüğe girmiştir. Sektörün SYR'sinin güçlü görünümünü Basel II düzenlemeleri ile birlikte de sürdüreceği öngörülmektedir.

4. Kârlılık

Bankacılık sektörü dönem net karı önceki yılın aynı dönemine kıyasla 1.181 milyon TL (%11,4) artarak Haziran 2012'de 11.552 milyon TL'ye yükselmiştir. Sektörde faaliyet gösteren 48 bankadan 35'inin kârında, son bir yıllık dönemde artış gerçekleşmiştir. Sektör karının artışında, faiz dışı gelir gider dengesindeki bozulmaya karşın, yükselen net faiz marjı belirleyicidir.

Tablo 21: Bankacılık Sektörü Karşılaştırmalı Gelir Tablosu

Bankacılık Sektörü (Milyon TL)	Haziran		Değişim		Toplam Gelire Oranı %		
	2011	2012	Tutar	%	2011	2012	Fark (Puan)
Toplam Faiz Gelirleri	**39.860**	**54.767**	**14.907**	**37,4**	**71,8**	**75,6**	**3,9**
Kredilerden Alınan Faizler	*26.075*	*37.848*	*11.772*	*45,1*	*46,9*	*52,3*	*5,3*
Menkul Değerlerden Alınan Faizler	*12.187*	*14.741*	*2.554*	*21,0*	*21,9*	*20,4*	*-1,6*
Bankalardan ve Para P. Alınan Faizler	*546*	*763*	*217*	*39,7*	*1,0*	*1,1*	*0,1*
Diğer	*1.051*	*1.416*	*364*	*34,6*	*1,9*	*2,0*	*0,1*
Toplam Faiz Giderleri	**21.775**	**30.210**	**8.436**	**38,7**	**39,2**	**41,7**	**2,5**
Mevduata Verilen Faizler	*17.059*	*22.512*	*5.453*	*32,0*	*30,7*	*31,1*	*0,4*
Bankalara ve Para P. İşl. Verilen Faizler	*2.159*	*2.838*	*679*	*31,4*	*3,9*	*3,9*	*0,0*
İhraç Edilen Menkul Kıymetlere Verilen Faizler	*268*	*1.029*	*761*	*284,1*	*0,5*	*1,4*	*0,9*
Repo İşlemlerine Verilen Faizler	*2.092*	*3.581*	*1.490*	*71,2*	*3,8*	*4,9*	*1,2*
Diğer	*198*	*251*	*53*	*26,8*	*0,4*	*0,3*	*-0,0*
I) NET FAİZ GELİRİ (GİDERİ)	**18.085**	**24.556**	**6.471**	**35,8**	**32,6**	**33,9**	**1,3**
Takipteki Alacaklar Özel Provizyonu	1.890	2.975	1.085	57,4	3,4	4,1	0,7
II) PROV.SONRASI NET FAİZ GELİRİ (GİDERİ)	**16.195**	**21.581**	**5.386**	**33,3**	**29,2**	**29,8**	**0,6**
Toplam Faiz Dışı Gelirler	**13.602**	**13.931**	**330**	**2,4**	**24,5**	**19,2**	**-5,3**
Bankacılık Hizmet Gelirleri ve Komisyonlar	*8.244*	*9.276*	*1.032*	*12,5*	*14,8*	*12,8*	*-2,0*
Aktif satış Kazançları	*564*	*281*	*-283*	*-50,2*	*1,0*	*0,4*	*-0,6*
Diğer	*4.794*	*4.375*	*-420*	*-8,8*	*8,6*	*6,0*	*-2,6*
Toplam Faiz Dışı Giderler	**17.121**	**20.568**	**3.447**	**20,1**	**30,8**	**28,4**	**-2,4**
Personel Giderleri	*6.341*	*6.900*	*559*	*8,8*	*11,4*	*9,5*	*-1,9*
Provizyonlar	*2.594*	*3.621*	*1.027*	*39,6*	*4,7*	*5,0*	*0,3*
Diğer	*8.185*	*10.047*	*1.862*	*22,8*	*14,7*	*13,9*	*-0,9*
III) NET FAİZ DIŞI GELİR (GİDER)	**-3.519**	**-6.637**	**-3.118**	**-**	**-6,3**	**-9,2**	**-2,8**
IV) TOPLAM DİĞER FAİZ DIŞI GEL./GİD. (1+2+3)	**332**	**-295**	**-627**	**-**	**0,6**	**-0,4**	**-1,0**
1- Sermaye Piyasası İşlemleri Karı (Zararı) (Net)	1.395	-3.432	-4.827	-	2,5	-4,7	-7,3
2- Kambiyo Karı (Zararı) (Net)	-1.026	3.149	4.175	-	-1,8	4,3	6,2
3- Olaganüstü Gelirler (Giderler) (Net)	-36	-12	25	-	-0,1	-0,0	0,0
V) VERGİ ÖNCESİ KAR (ZARAR) (II+III+IV)	**13.009**	**14.650**	**1.641**	**12,6**	**23,4**	**20,2**	**-3,2**
Vergi Provizyonu	2.637	3.098	461	17,5	4,7	4,3	-0,5
DÖNEM NET KARI (ZARARI)	**10.371**	**11.552**	**1.181**	**11,4**	**18,7**	**16,0**	**-2,7**
Faiz Gelirleri/Faiz Giderleri %	183,1	181,3	**-1,8**				
Faiz Dışı Gelirler/Faiz Dışı Giderler %	79,4	67,7	**-11,7**				
Faiz Dışı Gelirler/Faiz Dışı Giderler %*	82,5	71,1	**-11,3**				
Faiz Dışı Gelirler/Faiz Dışı Giderler %**	74,7	63,3	**-11,4**				

Not: Diğer faiz dışı gelirler, faiz dışı gelir - gider dengesi hesaplamasında net değerleri üzerinden
* Diğer faiz dışı gelir/giderler dahil edilmiştir.
** Takipteki alacaklar özel provizyonu ve diğer faiz dışı gelir/giderler dahil edilmiştir.

Bankaların aktif fonlamasında mevduat dışı alternatif kaynaklara yoğun olarak yönelmesiyle, repo işlemlerine, bankalara ve ihraç edilen menkul kıymetlere verilen faizlerde, önceki yılın aynı dönemine göre, önemli tutarda artışlar gerçekleşmiştir. Diğer taraftan, ters repo işlemlerinden elde edilen faiz gelirlerindeki artışın yanı sıra, getirili aktiflerdeki hacim

artışının esas olarak kredi artışı ile sağlanması ve kredi fonlamasında mevduat dışı kaynakların ağırlığının artması sonucunda, kredi/mevduat faiz gelir/gider farkı, tutar olarak artmıştır. Önceki yılın aynı dönemi ile karşılaştırıldığında, menkul kıymetlerden elde edilen faiz gelirlerinde, hacim artışının yanı sıra, menkul kıymet getirilerindeki artışın katkısıyla önemli tutarda artış gerçekleşmiştir. Bunun yanı sıra, bir yıllık dönemde, repo maliyeti artmasına karşın, hem TP cinsinden hem de YP cinsinden kredi getirisi mevduat maliyeti marjının artması, ters repo getirisindeki yükseliş ve bankalardan yapılan borçlanma maliyetinde kayda değer bir değişiklik oluşmaması, bankacılık sektörünün net faiz gelirlerinde artışa yol açmış, bu da net faiz marjının artmasına neden olmuştur. Nitekim net faiz marjı incelenen dönemde 0,6 puan yükselerek Haziran 2012'de %4 seviyesine ulaşmıştır.

Önceki yılın aynı dönemine göre, faiz gelirlerinde %37,4 (14.907 milyon TL), faiz giderlerinde ise %38,7 (8.436 milyon TL) oranında artış gerçekleşmiştir.

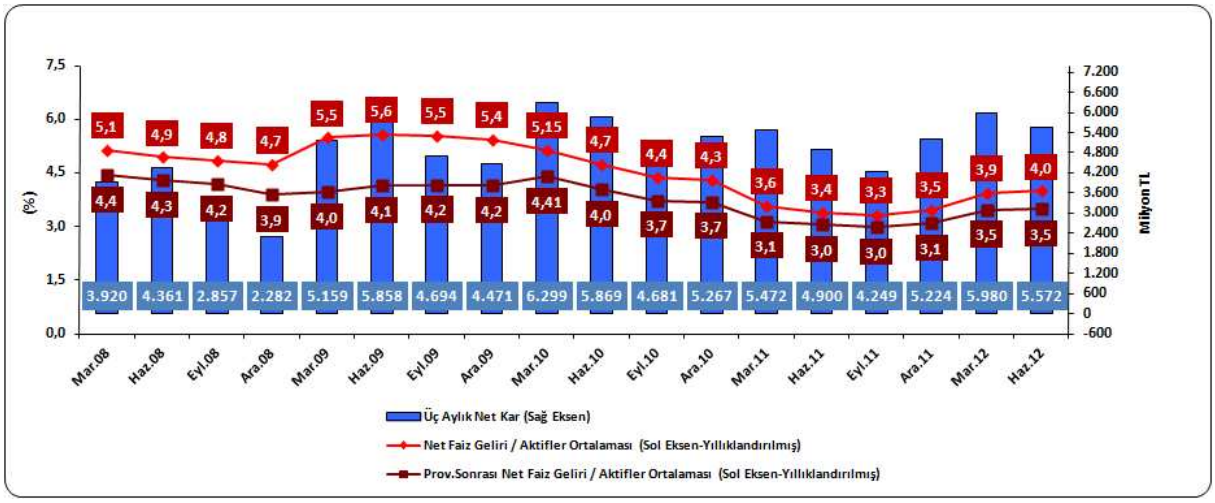
Haziran 2011'e göre, kredilerden elde edilen faiz gelirleri 11.772 milyon TL yükselmiştir. Söz konusu artışta, kredi getirisindeki artışın (kredi getirisi bu dönemde 1,7 puan artışla %11,3'e yükselmiştir) yanı sıra, esas olarak kredi hacmindeki yüksek tutarlı artış etkili olmuştur. Anılan dönemde menkul kıymetlerden elde edilen faiz gelirlerinde 2.554 milyon TL'lik yükseliş meydana gelmiştir. Bu gelişmede, menkul kıymet portföyünde meydana gelen artışın yanı sıra, 2010 yılsonundan itibaren TP cinsinden iç borç faizlerinin artması nedeniyle itfa sonrası portföye alınan kâğıtların getirilerinin görece yüksek oluşu nedeniyle menkul kıymet getirilerindeki artış belirleyici olmuştur. Nitekim incelenen dönemde, menkul kıymet getirisi 1,7 puan artışla %10,6'ya yükselmiştir. Diğer taraftan, takipteki alacaklardan alınan faizlerdeki azalışa karşın, getiri ve hacim artışı kaynaklı ters repo işlemleri ile bankalardan ve para piyasalarından alınan faizlerdeki sırasıyla 472 milyon TL ve 217 milyon TL artış sonrasında, sektörün faiz gelirleri 14.907 milyon TL yükselmiştir.

Önceki yılın aynı dönemine göre, mevduata ödenen faizler 5.453 milyon TL yükselmiştir. Bu dönemde, mevduat maliyeti 1,1 puan artarak Haziran 2012'de %6,6 düzeyinde gerçekleşmiştir. Ancak mevduata ödenen faizlerdeki artış, diğer yabancı kaynakların maliyet avantajına ve tasarruf düzeyinin yeteri kadar güçlü olmamasına bağlı olarak mevduat hacmindeki artışın görece düşük gerçekleşmesi nedeniyle bir miktar düşük gerçekleşmiştir. Kredi-mevduat faiz gelir/gider farkının tutar olarak artması, kredi getirisi-mevduat maliyeti marjındaki 0,7 puanlık artışın yanı sıra, esas olarak, kredi fonlamasında alternatif kaynakların kullanılması nedeniyle mevduat hacmindeki artışın görece düşük gerçekleşmesinden kaynaklanmaktadır. Nitekim kredilerden alınan faizlerin toplam gelirlere

oranı incelenen dönemde 5,3 puan artışla %52,3'e yükselirken, mevduata ödenen faizlerin toplam gelire oranı sadece 0,4 puan artmış ve Haziran 2012'de %31,1 düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu dönemde, bankalardan yapılan borçlanma maliyeti değişmemesine karşın, repo maliyetindeki artışın yanı sıra, temelde hacim etkisi nedeniyle repo işlemlerine, bankalara ve para piyasası işlemlerine ve ihraç edilen menkul kıymetlere ödenen faizler sırasıyla 1.490 milyon TL, 679 milyon TL ve 761 milyon TL artmıştır. Bunların sonucunda bankacılık sektörünün net faiz gelirlerinde 6.471 milyon TL'lik artış gerçekleşmiştir.

İzleyen grafikte, 2008 yılından itibaren bankacılık sektöründe **üçer aylık** dönemler itibarıyla birikimsiz **kâr tutarı ile yıllıklandırılmış olarak net faiz gelirleri ve provizyon sonrası net faiz gelirlerinin ortalama aktiflere oranları** yer almaktadır.

Grafik 29: Karlılık Göstergeleri

2011 yılı başından itibaren, çeyrek dönemler itibarıyla azalan dönem net karı, yılın son çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre artmış, 2012 yılının ilk çeyreğinde, net faiz gelirlerindeki artış ve yüksek tutarlı temettü gelirleri nedeniyle Mart 2010'dan beri elde edilen en yüksek çeyrek dönemlik seviyeye ulaşmıştır. *Yılın ikinci çeyreğinde* ise, son iki yıllık dönemde elde edilen en yüksek çeyrek dönemlik net faiz gelirlerine ulaşılmasına, kredilerden alınan ücret ve komisyonlarla bankacılık hizmet gelirlerindeki artışa bağlı olarak yükselen faiz dışı gelirlere ve sermaye piyasası işlem zararlarındaki azalışa karşın, kambiyo karlarındaki azalışın yanı sıra, yüksek tutarda artan işletme giderleri, serbest karşılıklar ve varlık kalitesindeki bir miktar kötüleşmeyle dönem net karı, ilk çeyreğe göre 409 milyon TL düşük gerçekleşmiştir.

Diğer taraftan, 2011 yılının dokuz ayında ivme kaybederek gerileyen net faiz marjı, yılın son çeyreğinde özellikle menkul kıymet getirisindeki artış ve kredi/mevduat marjındaki azalışın sona ermesi nedeniyle, Aralık 2011'de %3,5'e yükselerek Mart 2011'den beri en

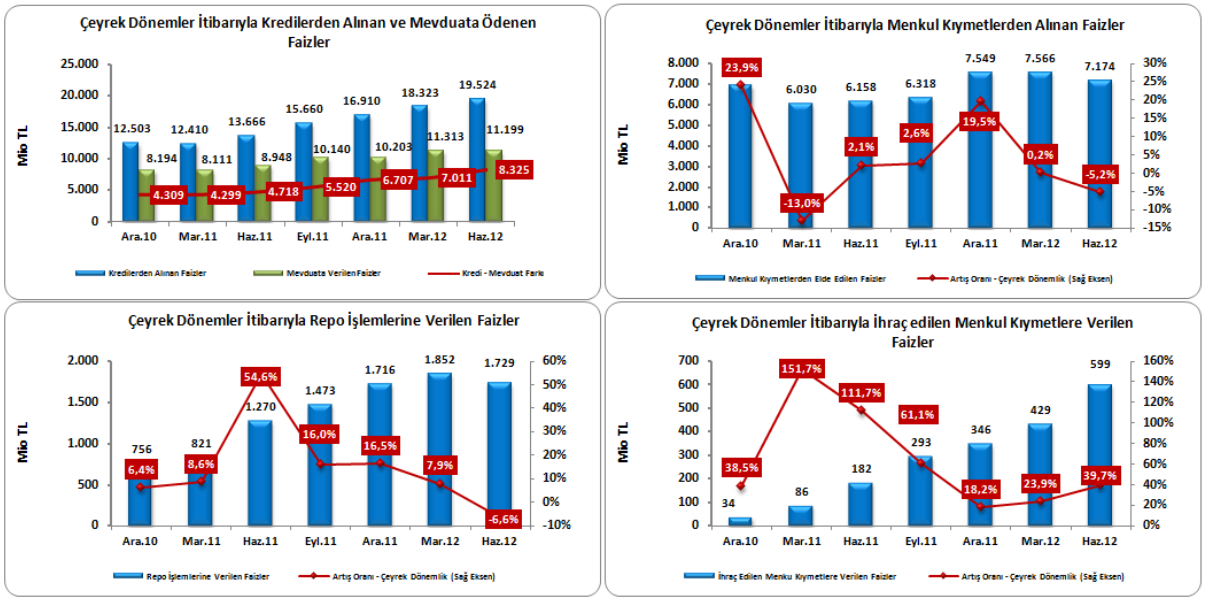
yüksek seviyesine ulaşmıştır. Söz konusu veriler kümülatif tutarlardan hesaplandığından, dokuz aylık periyodun ardından, küçük de olsa artış yönlü iyileşmenin olması, yılın son çeyreğindeki toparlanmanın görece güçlü olduğuna işaret etmektedir. 2012 yılının ilk çeyreğinde ise kredi getirisi 1,6 puan artarken, mevduat maliyetindeki artışın 1 puan olması, menkul kıymet getirisindeki artışın ise 2 puan seviyesinde gerçekleşmesi nedeniyle net faiz marjı 0,4 puan artışla %3,9'a yükselmiştir. Ancak, izleyen dönemde, TÜFE'ye endeksli menkul kıymet reeskontlarının olumlu katkısındaki gerilemeye bağlı olarak menkul kıymet getirisinde oluşan azalışın yanı sıra, repo maliyeti ve bankalardan yapılan borçlanma maliyetinde artış yönlü kayda değer bir değişiklik olmaması, kredi getirisi-mevduat maliyeti marjındaki artışın ivme kaybetmesi ve ters repo getirisindeki bir miktar gerileme nedeniyle net faiz marjı artışı güç kaybetmiştir. Nitekim Mart 2012'den sonra düşük tutarlı da olsa artan faiz gelir/gider dengesinin katkısıyla, net faiz marjında, yılın ikinci çeyreğinde ufak da olsa artış gözlenmiş, net faiz marjı Haziran 2012'de %4 düzeyinde gerçekleşmiştir. Provizyon sonrası net faiz marjında ise, 2012 yılının ikinci çeyreğinde bir miktar bozulan varlık kalitesi nedeniyle yılın ilk çeyreğine göre, kayda değer bir değişiklik gözlenmemiştir.

Diğer taraftan, Haziran 2011 döneminde %8 olan "faiz gelirleri/ortalama faiz getirili aktifler" oranı, 1,5 puan artışla Haziran 2012'de %9,5'e; %5,6 olan "faiz giderleri/ortalama faiz maliyetli pasifler" oranı ise 1,1 puan artarak %6,7'ye yükselmiştir.

Sektörün karşılık ayırma oranında, bir yıllık dönemde 5,2 puanlık azalış olmasına karşın takipteki alacaklar özel provizyonunun 1.085 milyon TL artması sonucunda, provizyon sonrası net faiz gelirlerinde %33,3 (5.386 milyon TL) artış gerçekleşmiştir. Özel provizyonlardaki artışın temel sebebi, kısmen sorunlu alacak bakiyesine olan yeni intikallerin (brüt) artması, ağırlıklı olarak da tahsilât performansındaki gerilemedir. Nitekim 2011 Haziran döneminde %19,3 olan tahsilât oranı (tahsilât/(dönem başı bakiye+dönem içi ilave)), 2012 yılının aynı döneminde %13,3 düzeyinde gerçekleşmiştir.

Bir yıllık dönemde, faiz gelirlerinin toplam gelirlere oranı 3,9 puan artarak %75,6'ya, faiz giderlerinin toplam gelirlere oranı ise 2,5 puan artışla %41,7'ye yükselmiştir. Faiz gelirlerinin faiz giderlerini karşılama oranı, 1,8 puan azalışla Haziran 2012 itibarıyla %181,3 düzeyine gerilemiştir.

Grafik 30: Temel Karlılık Verileri (Çeyrek Dönemler İtibarıyla)

2011 yılının ilk çeyreğinde, **mevduata ödenen faizlerin**, hacim artışına karşın, mevduat faiz oranlarında belirgin bir artış oluşmaması ve mevduatın toplam kaynaklar içerisindeki payının azalmasının da etkisiyle azaldığı değerlendirilmektedir. Yılın ikinci ve üçüncü çeyreğinde fonlama tarafında alternatif kaynakların ağırlığı artmakla birlikte, rekabetçi fiyatlamalarla sağlanan hacim artışının neden olduğu mevduat maliyeti artışı mevduata ödenen faizlerde önemli düzeyde artışa yol açmıştır. Yılın dördüncü çeyreğinde, mevduat maliyetindeki ufak artışa karşın, mevduat hacmindeki artışın ağırlıklı olarak kur etkisi kaynaklı olması nedeniyle mevduata ödenen faizlerde, önceki çeyreğe göre kayda değer bir artış oluşmamıştır. 2012 yılının ilk çeyreğinde, mevduat hacminde kayda değer bir artış oluşmamasına karşın, mevduat maliyetindeki artış sonucunda mevduata ödenen faizlerde artış gerçekleşmiştir. *Yılın ikinci çeyreğinde* ise, mevduat hacmindeki sınırlı da olsa artışa karşın, mevduat maliyetinde meydana gelen bir miktar gerileme sonucunda mevduata ödenen faizlerde, önceki çeyreğe göre 114 milyon TL azalma oluşmuştur.

2011 yılının ilk çeyreğinde, zorunlu karşılık oranlarındaki artış nedeniyle bankaların plasmanlarını menkul değerler yerine, daha yüksek getirili kredilere kaydırması ve bunun da daha rekabetçi fiyatlamalara yol açması nedeniyle **kredilerden elde edilen faiz gelirleri**, 2010 yılının son çeyreğine göre azalmıştır. Yılın ikinci çeyreğinden başlayarak kredi hacmindeki artışın yanı sıra, kredi faiz oranlarında oluşan artış ve kredi getirisindeki bir miktar toparlanma nedeniyle kredilerden elde edilen faiz gelirlerinde, yüksek tutarlı artışlar gerçekleşmiştir. Yılın son çeyreğinde, yeni kredi fiyatlamaları daha yüksek faiz oranlarından gerçekleşmesine karşın, kredi artışının ivme kaybetmesiyle kredilerden elde edilen faiz

gelirlerindeki artış önceki çeyreğe göre azalmıştır. 2012 yılının ilk çeyreğinde, aktif artışının kredi hacmi artışıyla sağlanması ve kredi getirisindeki artış nedeniyle kredilerden alınan faizler, önceki çeyreğe göre, artmıştır. *Yılın ikinci çeyreğinde ise* kredi getirisindeki artış ivme kaybetmesine karşın, oldukça yüksek gerçekleşen hacim artışı nedeniyle kredilerden alınan faizlerde, önceki çeyreğe göre, 1.201 milyon TL artış gerçekleşmiştir.

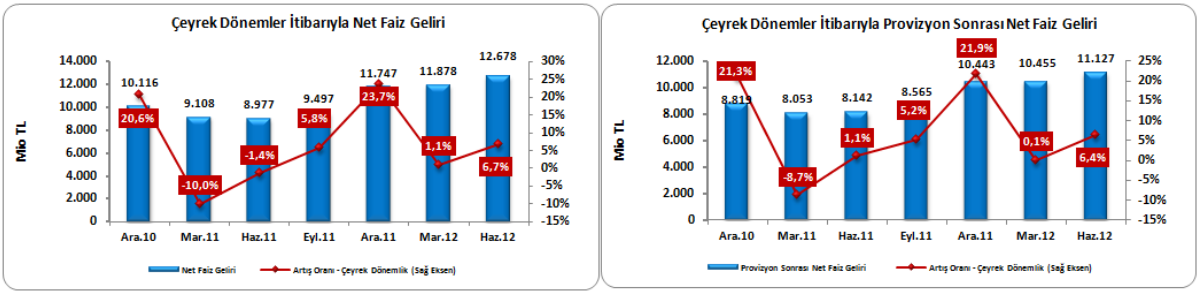
Kredi/mevduat faiz gelir/gider farkı 8.325 milyon TL ile *2012 yılının ikinci çeyreğinde*, 2010 yılının son çeyreğinden beri en yüksek seviyesine yükselmiş, 2011 yılının ilk çeyreğindeki değerinin neredeyse iki katına yaklaşmıştır. Söz konusu yükselişte, sektörün aktif büyümesini temel olarak kredi hacmindeki artışla gerçekleştirmesinin yanı sıra, söz konusu artışın fonlanmasında mevduat dışında alternatif kaynaklara da yönelmesinin etkisi olmuştur.

2011 yılının ilk çeyreğinde, hem TÜFE'ye endeksli menkul değer faiz gelirlerindeki, hem de kar realizasyonu ve kaynak oluşturmaya yönelik menkul değer satışlarının da etkisiyle menkul değer portföyündeki azalış, **menkul değerlerden elde edilen faizlerin**, 2010 yılının son çeyreğine göre azalmasına yol açmıştır. Öte yandan 2011 yılının ikinci çeyreğinde, menkul kıymet portföyünden yapılan satışların hız kesmesi nedeniyle söz konusu kalemde kayda değer bir değişim oluşmamış, TÜFE'ye endeksli menkul kıymet reeskontlarının olumlu katkısı nedeniyle yılın ikinci çeyreğinde menkul değerlerden elde edilen faiz gelirlerinde bir miktar artış gerçekleşmiştir. Yılın üçüncü çeyreğinde TÜFE'ye endeksli menkul kıymetlerin olumlu katkısındaki gerilemeye karşın, menkul kıymet portföyündeki artış nedeniyle menkul değerlerden elde edilen faiz gelirlerinin önceki çeyreğe göre yükseldiği belirlenmiştir. Yılın son çeyreğinde, menkul kıymet hacmindeki azalışa karşın, TÜFE'ye endeksli menkul kıymet reeskontlarının olumlu yüksek katkısı nedeniyle menkul değerlerden elde edilen faiz gelirleri, en yüksek çeyrek dönemlik değerine ulaşmıştır. 2012 yılının ilk çeyreğinde, ufak tutarlı da olsa hacim artışı ve menkul kıymet getirisindeki artışa karşın, TÜFE'ye endeksli menkul kıymetlerin olumlu katkısındaki gerileme nedeniyle menkul kıymetlerden alınan faizler, 2011 yılının son çeyreğindeki artışa göre oldukça ivme kaybetmiş ve sadece 167 milyon TL yükselmiştir. *Yılın ikinci çeyreğinde* ise hem kar realizasyonuna yönelik hacim azalışı hem de getiri azalışı sonucunda, menkul kıymetlerden elde edilen faiz gelirlerinde 392 milyon TL'lik gerileme oluşmuştur.

Diğer taraftan, *2012 yılının ikinci çeyreğinde*, repo maliyeti, yılın ilk çeyreğine göre değişmemesine karşın, çeyrek dönemlik ortalamalar açısından, repo işlemlerinden elde edilen kaynakların azalmasına bağlı olarak **repo işlemlerine verilen faizler** önceki çeyreğe göre

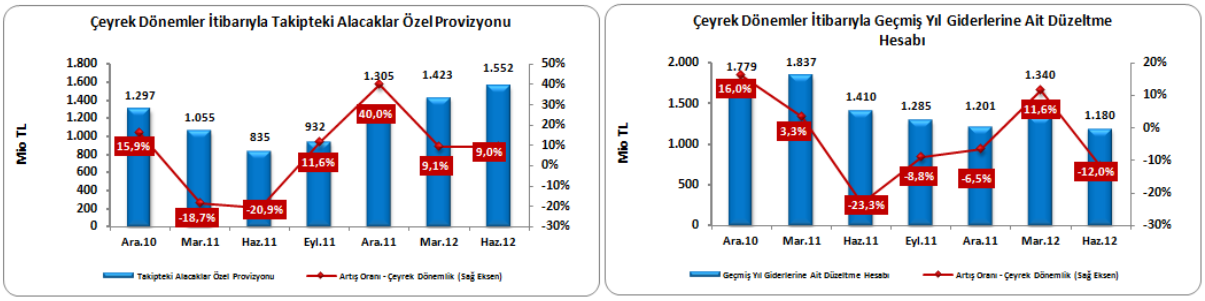
%6,6 (122 milyon TL) azalırken, **ihraç edilen menkul kıymetlere verilen faizler** %39,7 (170 milyon TL) artmıştır. 2012 yılının ikinci çeyreğinde, her iki kalem için yapılan faiz ödemeleri, 2011 yılı ortalamalarının üzerinde oluşmuştur.

Grafik 31: Çeyrek dönemler İtibarıyla Net Faiz ve Provizyon Sonrası Net faiz Gelirleri

2012 yılının ikinci çeyreğinde elde edilen 12.678 milyon TL **net faiz geliri,** 2010 yılsonundan beri elde edilen en yüksek çeyrek dönemlik net faiz geliridir. Temelde hacim etkisi, yeniden fiyatlamalar ve net faiz marjındaki ufak da olsa iyileşme nedeniyle, net faiz geliri, yılın ilk çeyreğine göre 800 milyon TL artmıştır. Ancak, 2010 yılının son çeyreğinden beri, en yüksek çeyrek dönemlik değerine ulaşan takipteki alacaklar özel provizyonu sonucunda **provizyon sonrası net faiz gelirleri** 2012 yılının ikinci çeyreğinde, yılın ilk çeyreğine göre 672 milyon TL artmıştır.

Grafik 32: Aktif Kalitesine İlişkin Karlılık Verileri (Çeyrek Dönemler İtibarıyla)

Takipteki alacaklar özel provizyonundaki azalış ile **geçmiş yıl giderlerine ait düzeltme hesabı**ndaki artış birlikte dikkate alındığında, 2010 yılsonundan beri, *varlık kalitesindeki iyileşme* dönem net karına en güçlü katkıyı 2011 yılının ilk çeyreğinde sağlamıştır. Yılın üçüncü çeyreğinde, söz konusu kalemlerin dönem net karına olan olumlu katkısı, beklentilere paralel olarak azalmaya devam etmiş ve son bir yılda en düşük çeyrek dönemlik katkı bu çeyrekte gözlenmiştir. Yılın son çeyreğinde ise hem özel provizyonlardaki artış, hem de önceki yıl giderlerine ait düzeltme hesabındaki gerileme sonucunda, söz konusu kalemlerin toplamının, dönem net karına olan olumlu katkısı ortadan kalmıştır. Takipteki alacaklar özel provizyonu ve geçmiş yıl giderlerine ait düzeltme hesabı bakiyesi birlikte

değerlendirildiğinde, *2012 yılının ikinci çeyreğinde*, ilk çeyreğe göre, varlık kalitesinde önemli denebilecek seviyede bir bozulma meydana gelmiştir.

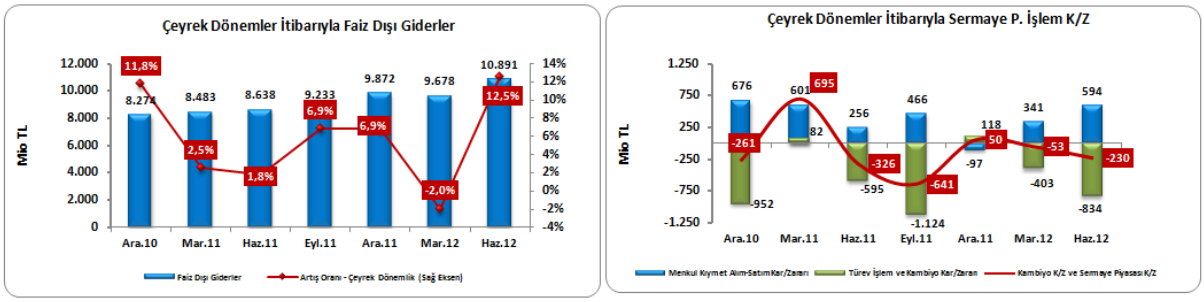
Haziran 2011 – 2012 döneminde, faiz dışı gelir kalemlerinden **bankacılık hizmet gelirleri** ile **kredilerden alınan ücret ve komisyonlar**, %12,5'lik (1.032 milyon TL) artışla 9.276 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Bu dönemde, kredilerden elde edilen ücret ve komisyonlar, 291 milyon TL yükselmiştir. Kredilerden elde edilen ücret ve komisyonların %58'i nakdi kredilerden, kalan kısmı gayrinakdi kredilerden elde edilmiştir. Öte yandan, esas olarak kredi kartı ücret ve komisyon gelirlerindeki artış nedeniyle, bankacılık hizmet gelirlerinde 742 milyon TL'lik artış meydana gelmiştir.

Diğer faiz dışı gelirlerin dönem net karına olan yüksek tutarlı olumlu etkisi, bu dönemde devam etmesine karşın, önceki yılın aynı dönemine göre, 420 milyon TL azalmıştır. Geçmiş yıl giderlerine ait düzeltme hesabı bakiyesi, önceki yılın aynı dönemine göre 727 milyon TL azalmıştır. Bu dönemde, sektörün aktif satış kazançları 283 milyon TL gerilemiş, temettü gelirleri 247 milyon TL yükselmiştir. Temelde, kredi kartı ücret ve komisyonlarındaki 1.028 milyon TL'lik artış nedeniyle faiz dışı gelirlerde 330 milyon TL yükseliş gerçekleşmiştir. *Çeyrek dönemler itibarıyla değerlendirildiğinde*, 2012 yılının ikinci çeyreğinde, bankacılık hizmetlerinden elde edilen gelirlerin, yılın ilk çeyreğinden 388 milyon TL daha fazla gerçekleştiği, kredilerden alınan ücret ve komisyonlardaki artışla aktif satış kazançlarındaki yükseliş sonucunda, faiz dışı gelirlerin, son çeyrekte 394 milyon TL yükseldiği belirlenmiştir.

Bir yıllık dönemde, bankacılık sektörünün **işletme giderleri**, temelde personel giderleri (559 milyon TL), kiralama giderleri (158 milyon TL) ile kredi kartları ve bankacılık hizmetlerine ilişkin promosyon uygulamaları (121 milyon TL) ve reklam giderlerindeki (120 milyon TL) artışa bağlı olarak %12,7 (1.602 milyon TL) yükselişle 14.212 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Büyüme sürecindeki bankacılık sektöründe, ücret, komisyon ve bankacılık hizmet gelirleriyle işletme giderlerini karşılama oranı, son bir yıllık dönemde, %65,6'dan %65,5'e gerilemiştir. Bir yıl önceki değeriyle kıyaslandığında, yüksek gerçekleşen faiz dışı giderler, net dönem karındaki artışı sınırlamıştır. Esas olarak, işletme giderlerindeki, diğer faiz dışı giderlerdeki, diğer provizyonlardaki, verilen ücret ve komisyonlardaki artış nedeniyle faiz dışı giderler 3.447 milyon TL artmıştır. Bir önceki çeyreğe göre değerlendirildiğinde, *2012 yılının ikinci çeyreğinde*, esas olarak diğer faiz dışı giderlerdeki, personel giderlerindeki, muhtemel riskler için ayrılan özel karşılıklardaki ve genel karşılık provizyonlarındaki artış, faiz dışı giderlerdeki yüzde olarak en yüksek çeyrek dönemlik yükselişte belirleyici olmuştur.

Haziran 2011'de kaydedilen menkul değer alım-satım karları[10] ve türev işlem karları nedeniyle kar yazılan sermaye piyasası işlemlerinden, Haziran 2012 döneminde, menkul kıymetlerden kar edilmesine karşın, türev işlemlerden yazılan zarar nedeniyle 4.827 milyon TL'lik azalışla 3.432 milyon TL zarar edilmiştir. Menkul kıymet alım satım karları, önceki yılın aynı dönemine göre, özellikle son bir aylık dönemdeki artış nedeniyle 78 milyon TL artarak Haziran 2012'de 935 milyon TL'ye ulaşmıştır. Bu dönemde türev işlem karları da, swap işlemleri kaynaklı 4.899 milyon TL azalışla zarara dönmüştür. Bir yılda, 4.175 milyon TL artarak 3.149 milyon TL kar yazılan kambiyo işlemleri, dönem net karında, sermaye piyasası işlemleri yoluyla oluşan azalışın etkisini bertaraf edememiş ve sermaye piyasası işlem kar/zararı ile kambiyo kar/zararı toplamının olağanüstü giderlerle birlikte dönem net karını artırıcı etkisi, önceki yılın aynı dönemine göre 627 milyon TL gerileyerek dönem net karını azaltıcı yönde gerçekleşmiştir. Öte yandan, riskten korunma işlemlerine ilişkin, etkin olarak nitelendirilen değerleme farkları özkaynaklar altında, riskten korunma fonları arasında gösterilmektedir. Haziran 2012 itibarıyla negatif 742 milyon TL bakiye arz eden söz konusu değerleme farkları, etkinliğin sağlanamaması durumunda, zarar olarak gelir gider hesaplarına nakledilecektir.

Grafik 33: Faiz Dışı Giderler ile Sermaye Piyasası İşlem K/Z ve Kambiyo K/Z

Bankacılık sektöründe, bilanço içi açık pozisyon, bilanço dışı pozisyon ile kapatıldığından, genel eğilime paralel olarak kambiyo karı yazılan dönemlerde, türev işlemlerden zarar edildiği, bunun tersinin de genel olarak doğru olduğu gözlenmektedir. Bu çerçevede, Grafik 33'te, kambiyo kar/zararı ile türev işlem kar zararları birlikte verilmiş, sermaye piyasası işlem kar/zararının unsurlarından olan menkul kıymet alım-satım kar/zararına ayrıca yer verilmiş ve bu üç kalemin ortak etkisi değerlendirilmiştir. Buna göre, 2011 yılının ilk çeyreğinde, kambiyo zararının etkisini bertaraf eden türev işlem karları ile kar

[10] Haziran 2012 itibarıyla artan faiz oranları nedeniyle sektörde, satılmaya hazır menkul kıymetlerin gerçeğe uygun değeri ile itfa edilen maliyeti arasındaki farktan kaynaklanan ve özkaynaklar altında muhasebeleştirilen 1.301 milyon TL tutarında realize edilmemiş pozitif menkul kıymet değerleme farkı bulunmaktadır. Söz konusu tutar, 2011 yılsonunda, negatif 1.729 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

realizasyonu sonucunda 601 milyon TL düzeyinde gerçekleşen menkul kıymet alım-satım karları nedeniyle söz konusu kalemlerin toplam etkisi, dönem net karını artırıcı yönde olmuştur. Yılın ikinci çeyreğinde, türev işlem karları artmasına karşın, menkul değer satışlarının hız kesmesinin de katkısıyla menkul değer satış karlarının azalması ve kambiyo zararlarının artması sonucunda, söz konusu kalemlerin toplam etkisi, dönem net karını 326 milyon TL azaltıcı yönde gerçekleşmiştir. Yılın üçüncü çeyreğinde, menkul kıymet satış karlarının yüksek tutarlı, türev işlem karlarının düşük tutarlı olumlu katkısına karşın, TL'nin değer kaybına bağlı olarak kambiyo zararlarının artması sonucunda, söz konusu kalemlerin toplam etkisi dönem net karını 641 milyon TL azaltıcı yönde gerçekleşmiştir. Yılın son çeyreğinde ise menkul kıymet satış karlarındaki küçük tutarlı, türev işlem karlarındaki görece yüksek tutarlı azalışa karşın, kambiyo zararlarındaki azalış sonucunda, söz konusu kalemlerin toplam etkisi dönem net karını 50 milyon TL artırıcı yönde gerçekleşmiştir. 2012 yılının ilk çeyreğinde menkul kıymet satış karlarının görece yüksek tutarlı olumlu katkısına, TL'nin değer kazanmasına bağlı olarak kambiyo karlarının artmasına karşın, türev işlem zararlarının yüksek tutarlı olumsuz etkisi sonucunda, söz konusu kalemlerin toplam etkisi dönem net karını 53 milyon TL azaltıcı yönde gerçekleşmiştir. *2012 yılının ikinci çeyreğinde* ise kar realizasyonu amaçlı menkul kıymet satış karlarının görece yüksek tutarlı olumlu katkısına, türev işlem zararlarının azalmasına karşın, TL'nin değer kaybına bağlı olarak kambiyo karlarının azalması sonucunda, söz konusu kalemlerin toplam etkisi dönem net karını 230 milyon TL azaltıcı yönde gerçekleşmiştir.

Faiz dışı giderlerdeki yüksek tutarlı artışın yanı sıra, sermaye piyasası işlem kar/zararı ile kambiyo kar/zararı toplamının dönem net karını artırıcı katkısının azalarak, dönem net karına azalış yönlü etki yapması, artan özel karşılık provizyonları ve sınırlı düzeyde artan faiz dışı gelirler nedeniyle **bir yıllık dönemde** bankacılık sektörü **faiz dışı gelir/gider rasyosu**, 11,4 puanlık gerilemeyle Haziran 2012'de %63,3 düzeyinde oluşmuştur.

Sonuç olarak, personel giderleri, diğer faiz dışı giderler, verilen ücret ve komisyonlar, genel karşılık provizyonları ile diğer provizyonlardaki artışa bağlı olarak artan faiz dışı giderlerin yanı sıra, artan özel provizyonlar ile vergi provizyonları ve sermaye piyasası işlem kar/zararı ile kambiyo kar/zararı toplamının dönem net karını artırıcı katkısının azalarak azalış yönlü etki yapması dönem net karını olumsuz yönde etkilemiştir. Öte yandan, diğer faiz dışı gelirlerdeki ve aktif satış karlarındaki azalışa bağlı olarak sınırlı düzeyde artan faiz dışı gelirlerin yanı sıra, getiri ve hacim artışı kaynaklı yükselen net faiz marjı, net faiz gelirlerinde artışa yol açmış, bu da net dönem karının artmasına neden olmuştur.

Tablo 22: Banka Grupları İtibarıyla Net Dönem Karı (milyon TL), Özkaynak ve Aktif Karlılığı (%)

	Net Dönem Karı (Milyon TL)				Aktif Karlılığı - % (Yıllıklandırılmış)			Özkaynak Karlılığı - % (Yıllıklandırılmış)		
	Haz.11	Haz.12	Değişim		Haz.11	Haz.12	Fark (Puan)	Haz.11	Haz.12	Fark (Puan)
			Tutar	%						
Kamu bankaları	2.705	3.229	524	19,4	1,7	1,9	0,1	20,5	21,3	0,8
Yabancı bankalar	992	1.562	570	57,4	1,4	1,9	0,5	12,6	16,9	4,3
Bankacılık Sektörü	**10.371**	**11.552**	**1.181**	**11,4**	**1,9**	**1,9**	**-0,1**	**16,6**	**16,3**	**-0,3**
Özel bankalar	5.842	5.663	-179	-3,1	2,2	1,8	-0,4	18,6	16,0	-2,6
Katılım bankaları	358	476	118	32,8	1,6	1,7	0,1	13,7	16,0	2,3
Kalkınma ve yatırım bankaları	459	601	142	31,0	2,8	2,6	-0,2	6,5	7,9	1,4

Bankacılık sektörü karının, Haziran 2012 itibarıyla %49'u özel bankalar, %28'i kamu bankaları, %13,5'i yabancı bankalar, %5,2'si kalkınma ve yatırım bankaları ve %4,1'i katılım bankaları tarafından elde edilmiştir. Son bir yıllık dönemde, özel bankalar dışındaki banka gruplarının net dönem karları artmıştır.

Haziran 2011 döneminde, 5.842 milyon TL olan **özel bankaların** dönem net karı, %3,1 oranında (179 milyon TL) azalarak Haziran 2012 itibarıyla 5.663 milyon TL'ye gerilemiştir. Söz konusu azalışta, net faiz gelirlerindeki yüksek tutarlı artışa, kara dönen kambiyo zararlarına karşın, aktif satış kazançları, temettü gelirleri ve diğer faiz dışı gelirlerdeki azalış kaynaklı gerileyen faiz dışı gelirler, zarara dönen sermaye piyasası işlem karları, artan takipteki alacaklar özel provizyonu ile esas olarak diğer faiz dışı giderler, diğer provizyonlar, verilen ücret ve komisyonlar ile personel giderlerindeki artış nedeniyle yüksek gerçekleşen faiz dışı giderler etkili olmuştur. Özel bankalarda, faiz gelirlerinin faiz giderlerini karşılama oranı, 6,9 puan azalışla Haziran 2012'de, %173,2'ye; faiz dışı gelir/gider dengesi ise 16,9 puan azalışla %69,6'ya gerilemiştir.

Kamu bankalarının net dönem karı ise incelenen dönemde, %19,4 oranında (524 milyon TL) artarak Haziran 2012'de 3.229 milyon TL düzeyinde gerçekleşmiştir. Kamu bankalarının net dönem karındaki artışta, diğer provizyonlar ile diğer faiz dışı giderlerdeki artışa bağlı olarak yükselen faiz dışı giderlere, zarara dönen sermaye piyasası işlem karlarına karşın, kara dönen kambiyo zararları, diğer faiz dışı gelirlerdeki azalış nedeniyle görece düşük tutarda da olsa artan faiz dışı gelirler ve esas olarak yüksek tutarda artan net faiz gelirleri etkili olmuştur. Kamu bankalarında, faiz gelirlerinin faiz giderlerini karşılama oranı, 5,8 puan artışla Haziran 2012'de, %175,1'e yükselirken; faiz dışı gelir/gider dengesi ise 12,8 puan azalışla %52,6'ya gerilemiştir.

Artan sermaye piyasası işlem zararlarına ve faiz dışı giderlere karşın, kambiyo zararının kara dönmesi, esas olarak yüksek tutarda artan net faiz gelirleri ile temettü gelirleri

ve bankacılık hizmet gelirleri kaynaklı artan faiz dışı gelirler nedeniyle **yabancı bankaların** net dönem karı, önceki yılın aynı dönemine göre, %57,4 (570 milyon TL) artarak Haziran 2012 itibarıyla 1.562 milyon TL'ye yükselmiştir. Yabancı bankalarda, faiz gelirlerinin faiz giderlerini karşılama oranı, 4,2 puan azalışla Haziran 2012'de, %203,4'e gerilemiş, faiz dışı gelir gider dengesi ise diğer banka gruplarındaki azalışın aksine 2,6 puan artışla %61,3'e yükselmiştir.

Kalkınma ve yatırım bankalarında bankacılık hizmet gelirlerindeki azalış kaynaklı gerileyen faiz dışı gelirlere, personel gideri ve genel karşılık provizyonu artışı kaynaklı artan faiz dışı giderlere ve sermaye piyasası işlem kar/zararı ile kambiyo kar/zararı toplamının dönem net karını artırıcı katkısının azalarak dönem net karına azalış yönlü katkı yapmasına karşın, artan net faiz gelirleri nedeniyle net dönem karı, önceki yılın aynı dönemine göre %31 (142 milyon TL) artarak Haziran 2012 itibarıyla 601 milyon TL'ye yükselmiştir. Kalkınma ve yatırım bankalarının faiz dışı gelirlerinin faiz dışı giderlerini karşılama oranı, Haziran 2012'de önceki yılın aynı dönemine göre 21,9 puan azalışla %51'e gerilemiştir.

Katılım bankalarının net dönem karı, bir yıllık dönemde, %32,8 (118 milyon TL) oranında artarak Haziran 2012 itibarıyla 476 milyon TL'ye yükselmiştir. Bu artışta, kar payı dışı gelirlerden fazla artan kar payı dışı giderlere, artan özel provizyonlara ve sermaye piyasası işlem kar/zararı ile kambiyo kar/zararı toplamının dönem net karını artırıcı etkisindeki azalışa karşın, kredi/toplanan fon kar payı gelir/gider farkındaki artış kaynaklı artan net kar payı gelirleri etkili olmuştur. Katılım bankalarının kar payı gelirlerinin kar payı giderlerini karşılama oranı, 3 puan artışla Haziran 2012'de, %195,5'e yükselmiş, kar payı dışı gelir/gider dengesi ise 4,4 puan azalışla %63,3'e gerilemiştir.

İzleyen dönemde, bankacılık sektörü kar artışının devam edeceği öngörülmekle birlikte, karlılık performansında aktif kalitesindeki gelişimin belirleyici olacağı değerlendirilmektedir.

Son bir yıllık dönemde, sektörün özkaynak karlılığı 0,3 puan azalırken, aktif karlılığında kayda değer bir değişiklik olmamıştır. Haziran 2012'de **özkaynak karlılığı** %16,9, **aktif karlılığı** %1,9 düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu dönemde, kalkınma ve yatırım bankaları ile özel bankaların aktif karlılığı azalmış; özel bankaların özkaynak karlılığındaki azalış sektörün özkaynak karlılığının azalmasına yol açmıştır. Haziran 2012 itibarıyla en yüksek özkaynak karlılığı olan banka grubu, %21,3 ile kamu bankaları iken, en yüksek aktif karlılığı olan banka grubu %2,6 ile kalkınma ve yatırım bankalarıdır. En fazla özkaynak

karlılığı artışı 4,3 puan ve 2,3 puanla sırasıyla yabancı bankalarda ve katılım bankalarında gerçekleşirken, en fazla aktif karlılığı artışı 0,5 puanla yabancı bankalarda gerçekleşmiştir.